

ביאור בדרך אפשר

1 מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל¹. וצריך להבין²
 2 את משמעות הדבר מה שכתוב פסוק זה נחלק לשני ענינים שונים,
 3 ענין האחד שקשור עם יעקב ועל כך נאמר "מי מנה עפר יעקב",
 4 וענין השני שקשור עם ישראל ועל כך נאמר "ומספר את רובע
 5 ישראל".

ביאור בדרך אפשר

44 (ב) ויבן המענה לשאלות ולדיוקים האמורים בפסוק זה בהקדים באור
 45 המשמעות הפנימית של החלוק ההבדל בין "יעקב" ל"ישראל",
 46 פירוץ ש"יעקב" הוא מלשון "ידו אחזת בעקב"⁴, והינו
 47 שזוהי מדרגה נמוכה כשם שהעקב הוא חלק נמוך בגוף האדם, וכך
 48 השם "יעקב" מתייחס לדרגה נמוכה

בס"ד. יום ב' פרשת בלק, י"ב
תמוז, ה'תשכ"ה
(הנחה בלתי מוגה)

1 מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל.¹
 2 וצריך להבין² מה שכתוב זה נחלק לשני
 3 ענינים, ענין האחד שקשור עם יעקב, וענין
 4 השני שקשור עם ישראל. גם צריך להבין מדוע
 5 נאמר ומספר גו', הרי הפירוש הפשוט בכתוב
 6 הוא מי יכול למנות את "עפר יעקב", ומי יכול
 7 למנות את "רבע ישראל" (שהתבות "מי מנה"
 8 קאי גם על "רבע ישראל"), והינו, שפנות
 9 הכתוב להדגיש שאין מספר
 10 "עפר יעקב" ו"רובע ישראל" כי הם
 11 רבים מאד, ואם כן הוה לה-
 12 למימר היה לו - לפסוק - לומר
 13 (בקיצור) "מי מנה עפר
 14 יעקב ורבע ישראל", ולמה
 15 נאמר "ומספר את רבע
 16 ישראל", והשאלה כפולה, מדוע
 17 נאמרה המילה "ומספר" והרי לכאורה
 18 היא מיותרת, ומדוע נאמרה מילה
 19 שכפשות משמעותה היא "מספר"
 20 בעוד שתוכן הפסוק הוא שאין מספר?
 21 וגם צריך להבין מה שכתוב
 22 ב'מדרש רבה' שירי-השירים
 23 על הפסוק³ אל גנת אגוז
 24 וירדתי, מה אגוז זה - השק
 25 מלא אגוזים בידך, אמה
 26 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 27 כמה אגוזים בידך, אמה
 28 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 29 כמה אגוזים בידך, אמה
 30 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 31 כמה אגוזים בידך, אמה
 32 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 33 כמה אגוזים בידך, אמה
 34 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 35 כמה אגוזים בידך, אמה
 36 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 37 כמה אגוזים בידך, אמה
 38 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 39 כמה אגוזים בידך, אמה
 40 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 41 כמה אגוזים בידך, אמה
 42 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 43 כמה אגוזים בידך, אמה

49 בעם ישראל, ו"ישראל" הוא על
 50 שם "שרית עם אלקים ועם
 51 אנשים"⁵, שזוהי מדרגה
 52 געילית כי "שרית" הוא לשון שורה
 53 וגדולה, כמו שר ומושל. ולכן
 54 מצינו בתורה ש"יעקב" הוא
 55 השם שבו נקראים בני
 56 ישראל על דרך הרגיל כשהם
 57 במעמד ומצב רגיל ולא מיוחד, מה-
 58 שאין-כן "ישראל" הוא
 59 השם שמורה על שלמות
 60 וגדולה מיוחדת.
 61 וכשם שהדברים אמורים
 62 בנוגע לכללות הקומה
 63 השלמה דכל בני ישראל,
 64 כמצאיות אחת כללית (הנקראת
 65 'קומה', כמו אדם שלמותו היא
 66 בעצירת כל קומתו יחד ולא רק חלק
 67 מאבריו) כן הוא גם בכל אחד
 68 מישראל בפרט כיחיד, בכל
 69 נשמה של כל יהודי, שגם בכל יחיד
 70 יש "יעקב" ויש "ישראל", היינו
 71 שישנו חלק הנשמה שנקרא
 72 בשם "יעקב", שזוהי העקב
 73 והרגל החלק הנחות, שבנשמה,
 74 כשם שהעקב והרגל הם החלק הנחות
 75 בגוף, וישנו גם חלק הנשמה

6 גם צריך להבין דבר נוסף בפסוק
 7 זה מדוע נאמר ומספר גו',
 8 הרי הפירוש הפשוט בכתוב
 9 הוא מי יכול למנות את
 10 "עפר יעקב", ומי יכול
 11 למנות את "רבע ישראל"
 12 והרי הם רבים כל-כך שאי-אפשר
 13 לספור אותם (שהתבות המילים
 14 הראשונות בפסוק "מי מנה"
 15 שפירושו מי יכול לספור קאי
 16 מכוונות גם על "רבע
 17 ישראל"), והינו, שפנות
 18 הכתוב להדגיש שאין מספר
 19 "עפר יעקב" ו"רובע ישראל" כי הם
 20 רבים מאד, ואם כן הוה לה-
 21 למימר היה לו - לפסוק - לומר
 22 (בקיצור) "מי מנה עפר
 23 יעקב ורבע ישראל", ולמה
 24 נאמר "ומספר את רבע
 25 ישראל", והשאלה כפולה, מדוע
 26 נאמרה המילה "ומספר" והרי לכאורה
 27 היא מיותרת, ומדוע נאמרה מילה
 28 שכפשות משמעותה היא "מספר"
 29 בעוד שתוכן הפסוק הוא שאין מספר?
 30 וגם צריך להבין מה שכתוב
 31 ב'מדרש רבה' שירי-השירים
 32 על הפסוק³ אל גנת אגוז
 33 וירדתי, מה אגוז זה - השק
 34 מלא אגוזים בידך, אמה
 35 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 36 כמה אגוזים בידך, אמה
 37 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 38 כמה אגוזים בידך, אמה
 39 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 40 כמה אגוזים בידך, אמה
 41 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 42 כמה אגוזים בידך, אמה
 43 נתנו לתוכו כמה שומשמים
 44 כמה אגוזים בידך, אמה

19 הכתוב "מי מנה עפר יעקב".
 20 (ב) ויבן בהקדים באור החלוק בין "יעקב"
 21 ל"ישראל", פירוץ ש"יעקב" הוא מלשון "ידו אחזת בעקב"⁴,
 22 והינו שזוהי מדרגה נמוכה, ו"ישראל" הוא על שם "שרית עם אלקים ועם
 23 אנשים"⁵, שזוהי מדרגה געילית. ולכן מצינו בתורה ש"יעקב" הוא השם שבו
 24 נקראים בני ישראל על דרך הרגיל, מה-שאין-כן "ישראל" הוא השם שמורה
 25 על שלמות. וכשם שהדברים אמורים בנוגע לכללות הקומה השלמה דכל
 26 בני ישראל, כן הוא גם בכל אחד מישראל, בכל נשמה, שישנו חלק הנשמה
 27 שנקרא בשם "יעקב", שזוהי העקב והרגל שבנשמה, וישנו גם חלק הנשמה

(1) פרשתנו (בלק) כג, י"ד. (2) ראה גם רד"ה מי מנה העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א'נג). (3) שח"ש ו, יא. (4) תולדות כה, כו. (5) וישלח לב, כט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

41 זָה הַנִּשְׁמָה מֵאִירָה בַּיהוּדֵי הָרִי הוּא כֹל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּמִלְאָה
 42 עֲנִינֵי שְׁלִיחוֹתוֹ הַתְּפִקִּיד שֶׁל נִשְׁמָתוֹ שֶׁבִשְׁבִּילוֹ הֵיא יִרְדָּה וְנִתְלַבְּשָׁה בְּגוֹף
 43 גַּשְׁמִי בְּעִלְמָא דִּין כְּעוֹלָם הַזֶּה.
 44 אָמְנָם, עֲבוּדָה זֹו שֶׁהָאֵדָם עוֹבֵד אֶת ה' כְּעוֹלָם הַזֶּה עַל יְדֵי שְׁאוּר נִשְׁמָתוֹ
 45 יֵאִיר בְּגוֹפוֹ וַיַּחֲדוּר בְּכֹל מִצִּיאוֹתוֹ הֵיא
 46 בְּאוֹפֵן שֶׁל עֲמָל וַיִּגְיֵעָה, אֶלָּא
 47 שְׁהַמְלָאכָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 48 לְלֹא אֲנֹן עוֹל וְעוֹן, וְזָהוּ "לֹא
 49 הַבֵּיט אֲנֹן בְּיַעֲקֹב" הֵיינו
 50 ש"עֲקֵב" מִמְלֵא אֶת שְׁלִיחוֹתוֹ וְעוֹשָׂה
 51 אֶת מְלֵאכְתּוֹ לְלֹא "אוֹן" (אֶבֶל עֲדִין
 52 אֵין זָה בְּאוֹפֵן שֶׁ"לֹא רָאָה
 53 עֲמָל" וְאִדְרַבָּה, הַעֲבוּדָה הַזֹּו חַיִּיבֵת
 54 עֲמָל וַיִּגְיֵעָה גְדוֹלָה). אֶף עַל-יְדֵי
 55 הַעֲבוּדָה דִּימִי הַחֹל שְׁכּוּכָה
 56 בְּעֲמָל וַיִּגְיֵעָה בְּאִים לְיוֹם הַשַּׁבָּת,
 57 כְּמֵאֲמַר רַבּוּתֵינוּ ז"ל¹¹ מִי
 58 שֶׁשָּׂרַח בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת יֵאֲכַל
 59 בְּשַׁבָּת וְזוֹה מוֹבֵן שֶׁגַם כְּעֲבוּדָה
 60 הַרוּחָנִית הַנִּפְשִׁית, הַעֲבוּדָה בִּימֵי הַחֹל
 61 הֵיא חֲנֵה לְעֲבוּדַת ה' בְּיוֹם הַשַּׁבָּת,
 62 שְׁהוּא יוֹם מְנוּחָה מֵהַעֲסוּקִים
 63 בְּעִנְיֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֶסוּר
 64 בְּמִלְאכָה כְּאִמּוֹר שֶׁבִשְׁבַת יֵשׁ לְהִנְעֹעַ
 65 וְלִשְׁבּוֹת מִכֹּל ל"ט הַמְּלֵאכּוֹת, וְלִכְנֹן
 66 אֵין בּוֹ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת נְתִינַת מְקוֹם
 67 לְעִנְיָן שֶׁל עֲמָל (לֹא רַק שְׁאֵין
 68 בּוֹ אֲנֹן שְׁהוּא חֲטָא וְעוֹן אֵלָא אֵין בּוֹ
 69 אֶפִּילוֹ עֲמָל וַיִּגְיֵעָה), וְזָהוּ "וְלֹא
 70 רָאָה עֲמָל בְּיִשְׂרָאֵל" וְנִמְצָא
 71 שֶׁגַם בְּפִסְקוֹ זֶה יֵשׁ חֲלוּקָה מֵעֵין
 72 הָאִמּוֹר, עֲבוּדַת ה' בִּימֵי הַחֹל, בְּחִינַת
 73 "עֲקֵב" ("לֹא הַבֵּיט אוֹן בִּיעֲקֵב")
 74 וְעֲבוּדַת ה' בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל
 75 ("לֹא רָאָה עֲמָל בִּישְׂרָאֵל").
 76 וְכִינֹן שְׁבִיּוֹם הַשַּׁבָּת צְרִיכָה
 77 לְהִיּוֹת הַהֲנַהֲגָה בְּאוֹפֵן אַחֵר
 78 לְגַמְרֵי מֵאִשֶׁר הַהֲנַהֲגָה בִּימֵי הַחֹל,
 79 לְכֹן הַמַּעֲבָר מִימֵי הַחֹל לְיוֹם הַשַּׁבָּת הוּא עַל-יְדֵי הַטְּבִילָה
 80 בְּמִקּוּוֹה טַהֲרָה בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת¹², שְׁהוּא הַחוּסֵן הַפְּנִימִי שֶׁל הַטְּבִילָה עֲנִין

1 שְׁנִקְרָא בְּשֵׁם "יִשְׂרָאֵל", אוֹתִיּוֹת "לִי רֹאשׁ"⁶, שְׁזָהוּ הָרֹאשׁ
 2 הַחֲלֵק הָעֲלִיּוֹן וְהַנְּעִלָה שְׁבִנְשָׁמָה, כְּשֶׁם שְׁהוּרֹאשׁ הוּא הַחֲלֵק הָעֲלִיּוֹן וְהַנְּעִלָה
 3 בְּגוֹף.
 4 וְכַמוֹ-כֵּן כְּשֶׁם שֵׁשׁ הַבְּדֵל בְּעַם יִשְׂרָאֵל כְּלָל וּבְכָל אֶחָד כְּפִרַט בֵּין "עֲקֵב"
 5 וְיִשְׂרָאֵל, כִּי יֵשׁ חֲלוּקָה הַבְּדֵל מֵעֵין
 6 זֶה כְּכֹל נְשָׁמָה פִּרְטִית, בֵּין יְמֵי
 7 הַחֹל שֶׁכֵּהם הַנִּשְׁמָה נִמְצָאֵת בְּמִצַּב
 8 נְחוּת יַחֲסִית לְיְמֵי הַשַּׁבָּת שֶׁבָהם
 9 הַנִּשְׁמָה נִמְצָאֵת בְּמִצַּב נְעִלָה, כְּמִבְּאֵר
 10 בְּאֵרוּכָה בְּלִקּוּטֵי תוֹרָה,
 11 לְאִדְמוּרֵי הַזִּקֵן בְּפִרְשָׁתוֹ⁷ פִּרְשַׁת
 12 בִּלְק בְּפִירוּשׁ הַכְּתוּב⁸ הָאִמּוֹר
 13 כְּנִבְוֹאָת בְּלַעַם לֹא הַבֵּיט הַקְּדוּשׁ-
 14 בְּרוּךְ-הוּא אֲנֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה
 15 עֲמָל בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁ"לֹא הַבֵּיט
 16 אֲנֹן בְּיַעֲקֹב" קָאֵי מְכוּוֹן עַל יְמֵי
 17 הַחֹל, שְׁבִיּוֹם יֵשׁ עֲנִין
 18 הַמְּלָאכָה וְהַעֲסוּקָה בְּעִנְיֵי הָעוֹלָם
 19 הַזֶּה הַגַּשְׁמִי, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב⁹ שֶׁשַּׁת
 20 יְמֵים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, בְּל"ט
 21 מְלָאכּוֹת הַמְּנוּיֹת בְּמִשְׁנֵה, מֵהֶם
 22 צְרִיךְ לִשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּעוֹבְדֵין
 23 דְּחֹל, מְלָאכּוֹת שֶׁל מְעוֹשֵׂי חוּל
 24 שְׁעוֹסְקִים בְּעִנְיֵי הָעוֹלָם,
 25 עוֹלָם הַזֶּה הַתְּחַתּוֹן שְׁהוּא הָעוֹלָם
 26 הַתְּחַתּוֹן בִּיחֹר מִבֵּין כֹּל הָעוֹלָמוֹת
 27 שְׁאֵין עוֹלָם תְּחַתּוֹן לְמִטָּה
 28 הַיְמָנּוֹ, וְכַמִּילָא כְּאִשֶׁר עוֹסְקִים
 29 בְּעִנְיֵי הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן וְהַנְּחוּת בִּיחֹר
 30 נִמְצָאִים בְּמִדְרָגָה נְחוּתָה
 31 שְׁנִקְרָאֵת בְּשֵׁם עֲקֵב וְרָגַל
 32 בְּחִינַת "עֲקֵב", אֶלָּא שְׁבוֹ בְּתוֹךְ גּוֹף
 33 גַּשְׁמִי הַנִּמְצָא כְּעוֹלָם הַזֶּה הַגַּשְׁמִי
 34 נִמְשָׁקֵת הַנְּשָׁמָה הָאֱלוּקִית
 35 הַרוּחָנִית, וְכַנְּשָׁמָה גּוֹפָא עֲצֻמָּה
 36 נִמְשָׁף וְיוֹרֵד וּמִתְגַּלָּה הֵי"ד
 37 הָאֱלוּקוֹת הַרוּחָנִית הָעֲלִיוֹנָה
 38 מְלַמְעֵלָה, וְחוֹדֵר עַד הָעֲקֵב
 39 הַחֲלֵק הַנְּחוּת בִּיחֹר בְּגוֹף שְׁאֵף הוּא נִעֲשֶׂה חֲדוּר בְּאוֹר הַנִּשְׁמָה, שְׁזָהוּ עֲנִין
 40 "יַעֲקֹב" (י"ד עֲקֵב¹⁰ הַחִיבוּר בֵּין הַנִּשְׁמָה, י"ד, וְהַגּוֹף, עֲקֵב), וְכַכֵּן

(6) שער הפסוקים להאריז"ל וישלח לב, כט. ספר הליקוטים להאריז"ל ויחי מז, כח. לקו"ת שלח מת, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ טו, ב - בשם הזהר. (7) בלק עב, ב. שם, ג ואילך. (8) פרשתנו כג, כא. (9) ויקהל לה, ב. (10) פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) פ"ב. תו"א ויצא כא, א. ובכ"מ. (11) ע"ז ג, א. (12) ראה פע"ח שער השבת פ"ג. הובא בסד"ה מי מנה הנ"ל (שם ע' א'ס).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הַבְּטוּל (טְבֵלָה אוֹתִיּוֹת הַבְּטָל¹³) של גֵּדְרֵי הַמְצִיאוֹת שֶׁל הָאָדָם,
2 הַיְנֵנוּ, שְׁמֵת־בְּטָל צִיּוֹר הִדְגָם וְהַתְּבִנִית, הֵינּוּ הַגֵּדְרִים שֶׁל מְצִיאוֹת
3 הָאָדָם כְּפִי שֶׁהוּא בִּימֵי הַחֹל, וְנִעֲשֶׂה צִיּוֹר חֲדָשׁ הָאָדָם הוֹפֵן
4 לַמְצִיאוֹת חֲדָשָׁה הַמֵּתָאִים לְיוֹם הַשִּׁבְתָּ. וְהֵינּוּ, דְּכֶשֶׁם שֶׁעֲנִין
5 הַשִּׁבְתָּ בְּעוֹלָם כּוֹלוּ בְּכַלּוֹת
6 הַבְּרִיאָה הוּא בְּאוֹפֶן דְּ"וִיכְלוּ 1 הַבְּטוּל (טְבֵלָה אוֹתִיּוֹת הַבְּטָל¹³), הַיְנֵנוּ,
7 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל 2 שְׁמֵת־בְּטָל צִיּוֹר הָאָדָם כְּפִי שֶׁהוּא בִּימֵי הַחֹל,
8 צָבָאָם¹⁴, דְּפִירוּשׁ "וִיכְלוּ" 3 וְנִעֲשֶׂה צִיּוֹר חֲדָשׁ הַמֵּתָאִים לְיוֹם הַשִּׁבְתָּ. וְהֵינּוּ,
9 הוּא לֹא רַק כְּפִירוּשׁ הַפֶּשׁוּט, הֵינּוּ 4 דְּכֶשֶׁם שֶׁעֲנִין הַשִּׁבְתָּ בְּעוֹלָם כּוֹלוּ הוּא בְּאוֹפֶן
10 הַסְתִּימּוֹ וְנִשְׁלַמָּה מִלֹּאכַת בְּרִיאַתָם, 5 דְּ"וִיכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם¹⁴, דְּפִירוּשׁ
11 אֵלֶּא גַם מְלִשׁוֹן כְּלִיּוֹן קִץ וְסוּף 6 "וִיכְלוּ" הוּא גַם מְלִשׁוֹן כְּלִיּוֹן (כְּפִי
12 כְּמוֹ נְכֻסְפָּה וְגַם כִּלְתָּה נִפְשִׁי" (כְּפִי
13 שְׁמֵבָרָא אֲדַמּוּ"ר הַצְּמָח 7 הַצְּמִחַ צְדָקָה בְּאֲרוּכָה בְּאֹר הַתּוֹרָה¹⁵), הַיְנֵנוּ,
14 צְדָקָה, הַשְּׁלִישִׁי בְּשׁוֹשְׁלַת אֲדַמּוּ"רִי 8 שֶׁנִּעֲשֶׂה הַכְּלִיּוֹן דְּצִיּוֹר הָעוֹלָמוֹת כְּפִי שֶׁהֵם בִּימֵי
15 חֲב"ד בְּאֲרוּכָה בְּאֹר 9 הַחֹל, וְנִעֲשִׂים הָעוֹלָמוֹת בְּמִדְרַגַּת יוֹם הַשִּׁבְתָּ,
16 הַתּוֹרָה¹⁵), הַיְנֵנוּ, שֶׁנִּעֲשֶׂה 10 הֵנָּה בֶּן הוּא גַם בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שְׁעַל-יְדֵי
17 הַכְּלִיּוֹן בְּמִכּוּן שֶׁל סִיּוּם וּבִיטוּל 11 עֲבוּדָתוֹ בִּימֹת הַחֹל הֵרִי הוּא פּוֹעֵל אֶת הָעֲנִין
18 דְּצִיּוֹר תְּבִנִית וְגֵדְרֵי הָעוֹלָמוֹת 12 דְּ"וִיכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ"¹⁶, שְׁיָבֵא הָעוֹלָם
19 כְּפִי שֶׁהֵם בִּימֵי הַחֹל, 13 לְמַעֲמַד וּמִצָּב דְּיוֹם הַשִּׁבְתָּ, שְׁאֵז הוּא בְּאוֹפֶן שֶׁל
20 וְנִעֲשִׂים הָעוֹלָמוֹת אַחֲרֵי 14 שְׁלֵמוֹת (וְלֹא בְּאוֹפֶן שֶׁ"הֵיָה הָעוֹלָם חֲסֵר"¹⁷).
21 הַהֲתַעֲלוֹת מִה' צִיּוֹר' שֶׁלֵּהֶם בִּימֹת
22 הַחֹל בְּמִדְרַגַּת יוֹם הַשִּׁבְתָּ, 15 וְכַנְפֵּר לְעִיל שְׁבִשְׁבִיל זֶה צָרִיף לְהִיּוֹת הַקְּדָמַת
23 הֵנָּה בֶּן הוּא גַם בְּכָל אֶחָד 16
24 מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרֶט, שְׁעַל-יְדֵי 17
25 עֲבוּדָתוֹ בְּעַבְדוּת ה' בִּימֹת 18
26 הַחֹל וְכֵה הוּא בַּהּ בִּמְגַע עִם עֲנִינֵי 19
27 הָעוֹלָם, הֵרִי הוּא פּוֹעֵל אֶת 20
28 הָעֲנִין דְּ"וִיכְלוּ הַשָּׁמַיִם 21
29 וְהָאָרֶץ"¹⁶, שְׁיָבֵא הָעוֹלָם 22
30 וַיִּתְעַלֶּה לְמַעֲמַד וּמִצָּב דְּיוֹם 23
31 הַשִּׁבְתָּ, שְׁאֵז כֹּאשֶׁר הָעוֹלָם מִתְעַלֶּה 24
32 לְמַצְבוֹ בְּיוֹם הַשִּׁבְתָּ, הוּא בְּאוֹפֶן 25
33 שֶׁל שְׁלֵמוֹת (וְלֹא בְּאוֹפֶן 26
34 שֶׁ"הֵיָה הָעוֹלָם חֲסֵר"¹⁷ 27
35 כְּפִירוּשׁ רִש"י עַל הַכְּתוּב "וִיכְלוּ"
36 שֶׁנִּשְׁלַמָּה מִלֹּאכַת הַבְּרִיאָה, וְמֵהּ הִיָּה
37 הָעוֹלָם חֲסֵר, מִנוּחָה. בֵּאָה שִׁבְתָּ בֵּאָה
38 מִנוּחָה). וְכַנְפֵּר לְעִיל שְׁבִשְׁבִיל 28
39 זֶה לְצוּרָן הַמַּעֲבָר מְעוֹלָם שֶׁל 'חֹל'
40 ("עֵקֶב") לְעוֹלָם שֶׁל 'שְׁבִת' (יִשְׂרָאֵל) צָרִיף לְהִיּוֹת הַקְּדָמַת הַהֲלוּל (יְהִלְלוּךָ), שֶׁהוּא

עֲנִין הַבְּטוּל.

(13) סידור עם דא"ח קנט, סע"ד. (14) בראשית ב, א. (15) בראשית מב, ב וילך. (16) ראה שבת קיט, ריש ע"ב. הובא בשו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רסח. (17) ראה פירש"י בראשית ב, ב. פירש"י מגילה ט, א (ד"ה ויכל). תוס' סנהדרין לח, א (ד"ה חצבה). (18) ראה ברכות יז, א. (19) ואתחנן ו, ה. (20) ברכות כח, א. וש"נ. (21) תפילת העמידה. (22) ראה לקו"ת בהר מא, ב. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הַעֲלִיָּה, כִּידוּעַ בַּעֲנִיָּן הַבִּיאור הַפְּנִימי בדברי המשנה במסכת "כָּל
 2 בַּעֲלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בְּשִׁיר" כו'23, לפי פשוטו כוונת המשנה היא
 3 שהכהמות שיש בצווארם רצועה שקבועה בשיר (כמין טבעת) מותר להוציא
 4 אותן בשבת עם הרצועה הזו לרשות הרבים, כיוון שכך דרכם לצאת אין זה
 5 נחשב משא וכן מותר למשוך אותם
 6 בשבת ברצועה הנתונה בשיר כי כך
 7 היא הדרך לשמור עליהן, ועל-פי
 8 חסידות הכוונה לנשמות ומלאכים
 9 בעולמות הרוחניים שעל-ידי אמירת
 10 שירה ושכחים והילולים לאלוקות הם
 11 מתעלים ו'יוצאים' מהגדרים וההגבלות
 12 שלהם, ועל העליות שעל-ידי ה'שיר'
 13 נאמר 'ההלוך סלה', שְׁזָהוּ בָּלִי
 14 הַפֶּסֶק ובכל דרגה שמתעלים אליה,
 15 ממשיכים ומתעלים לדרגה נעלית עוד
 16 יותר ("סְלָה", כְּמֵאמַר
 17 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל24 כָּל מְקוֹם
 18 שְׁנֶאמַר "נִצַּח, סְלָה, וְעַד"
 19 אֵין לוֹ הַפֶּסֶק עוֹלָמִית, ובלשון
 20 הגמרא, "תנא דבי רבי אלעזר בן יעקב:
 21 כל מקום שנאמר 'נצח' 'סלה' ועד' -
 22 אין לו הפסק עולמית. נצח - דכתיב
 23 'כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקפוץ',
 24 סלה - דכתיב 'כאשר שמענו כן ראינו
 25 בעיר ה' צבאות בעיר אלוקינו אלוקים
 26 וכוונה עד עולם סלה, ועד - דכתיב
 27 ה' ימלך לעולם ועד",) עַד אֵין
 28 סוֹף. אֵלָּא שְׁעֵלִיּוֹת אֵלוֹ שֶׁל
 29 הַנִּשְׁמוֹת בְּגוֹן-עַדוֹ נִחְלָקוֹת לְשָׁנֵי
 30 סוּגִים כְּלָלִיִּים, גּוֹן-עַדוֹ
 31 הַתַּחְתּוֹן וְגוֹן-עַדוֹ הַעֲלִיּוֹן שֶׁבְּכָל
 32 אֶחָד מִשְׁנֵיהֶם יֵשׁ עֲלִיּוֹת לֵאלֹהִים גְּבוּל.
 33 וְהִנֵּה25, הַעֲלִיָּה מִמְדַּרְגָּה
 34 לְמַדְרָגָה בְּפִרְטֵי הַמְּדַרְגּוֹת
 35 ד'גַּן-עֲדוֹן' שֶׁהִיא עֲלִיָּה פִּרְטִית,
 36 וּבְכַלְלוֹת יוֹתֵר, הַעֲלִיָּה שֶׁל
 37 הַנִּשְׁמוֹת מִגּוֹן-עֲדוֹן הַתַּחְתּוֹן לְגּוֹן-עֲדוֹן הַעֲלִיּוֹן, הִיא עַל-יְדֵי
 38 הַעֲמוּד הַרוּחָנִי שְׁבִינֵיהֶם הַשֶּׁמֶשׁ כ'ממוצע' הַמַּחֲבֵר בֵּינֵיהֶם וּדְרָכּוֹ אִפְשָׁר
 39 לַעֲלוֹת מ'גן עדן הַתַּחְתּוֹן' ל'גן עדן הַעֲלִיּוֹן' לְמִרְוֵת שֶׁישׁ בֵּינֵיהֶם פֶּעַר וּרְחִיקוּת-
 40 עַרְךְ גְּדוֹל, וְכֵן עַל-יְדֵי הַעֲנִיָּן ד'נְהַר דִּינוּר' נָהַר (רוּחָנִי) שֶׁל אֵשׁ שָׁבוּ
 41 טוֹבָלוֹת הַנְּשָׁמוֹת בְּעִלְיָתָם לְמַעְלָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְבַּטְּלִים
 42 (פְּנֻזָּר לְעִיל שְׁטַבְלָה הוּא עֲנִיָּן הַבְּטוּל) מֵהַצִּיּוֹר הַדְּרָגָה וְגַדְרֵי

43 הַמְצִיאוֹת הַקְּדוּמָת שְׁלָהֶם, בְּרוּגְמַת הַטְּבִילָה שֶׁל הַנִּשְׁמוֹת ב'נְהַר
 44 דִּינוּר' שְׁבִין גֵּיהֶנֶם שֶׁם עֲבָרוּ אֶת הַזִּיכּוֹךְ לֵאחֶר הַעֲלִיָּה מִהָעוֹלָם הַזֶּה
 45 הַגִּשְׁמִי לְעוֹלָם הַבָּא הַרוּחָנִי לְגַן-עֲדוֹן הַתַּחְתּוֹן כְּדֵי לִישְׁכַּח חִיּוּזוֹ
 46 דְּהֵאֵי עֲלָמָא לְשַׁכּוּחַ אֶת מֵרָאָה הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי כָּל עוֹד יֵשׁ לְנִשְׁמָה חַיְבּוֹר
 47 מִטּוֹים לְעִנְיָנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה אֵין בְּכוּחָהּ
 48 לְהַתְּעִלוֹת לְגַן-עֲדוֹן וְלִהְיוֹת שֶׁם מִזִּו
 49 הַשְּׂכִינָה (כְּדֹאִיתָא כְּמוֹבָא
 50 בְּדִהֲרֵ26), דָּאִם לֹא כֵן, אִם
 51 הַנִּשְׁמָה לֹא תִעָּבֵר 'טְבִילָה' הַמִּשְׁכִּיחָה
 52 מִמֶּנָּה אֶת הַקֶּשֶׁר וְהַשְּׂכִיחוֹת לְגִשְׁמִיּוֹת
 53 הָעוֹלָם הַזֶּה הֲרֵי זֶה הַקֶּשֶׁר שֶׁנִּשְׁאָר
 54 לְגִשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ,
 55 וְאֵינוֹ יְכוֹל לְקַבֵּל לְקַלוֹת וְלִהְיוֹת
 56 אֶת הָעֲנִיָּנִים הָאֱלוֹקִיִּים הַרוּחָנִיִּים
 57 ד'גַּן-עֲדוֹן' הַתַּחְתּוֹן, וְעַל-
 58 דְּרָף-זֶה צָרִיף לְהִיּוֹת בְּטוּל
 59 הַצִּיּוֹר וְהַגְּדִירִים ד'גַּן-עֲדוֹן'
 60 הַתַּחְתּוֹן כְּדֵי שִׁיכַח לְהַתְּעִלוֹת
 61 וְלְקַבֵּל אֶת הַצִּיּוֹר שֶׁל גּוֹן-עֲדוֹן
 62 הַעֲלִיּוֹן כִּי גַם הַבְּדֵל בֵּינֵיהֶם, אִף
 63 שְׁנֵיהֶם בְּבַחֲנֵית 'גן עדן' הוּא הַבְּדֵל
 64 גְּדוֹל וּפְעַר שֶׁלָּא בְּעַרְךְ.
 65 ד) וַיֵּשׁ לְהַקְדִּים תַּחְלָה בְּאוּר
 66 הַחֲלוּק שְׁבִין שָׁנֵי סוּגֵי גּוֹן-
 67 עֲדוֹ, גּוֹן-עֲדוֹן הַתַּחְתּוֹן וְגּוֹן-עֲדוֹן
 68 הַעֲלִיּוֹן שֶׁמַּחֲמַת הַבְּדֵל זֶה כְּדֵי
 69 לַעֲלוֹת מִגּוֹן-עֲדוֹן הַתַּחְתּוֹן לְגּוֹן-עֲדוֹן
 70 הַעֲלִיּוֹן, יֵשׁ צוּרָךְ ב'עמוד' וּב'טְבִילָה',
 71 כְּפִי שֶׁמִּמְשִׁיךְ וּמַבְאָר.
 72 וַיּוֹכֵן עַל-פִּי מַה דְּאִיתָא מוֹבָא
 73 ב'אֲדָרָא זוּטָא'27 (מִלּוּלוּתִית):
 74 הַאֲסִיפָה הַקְּטָנָה, כֵּךְ נִקְרָא חֶלֶק מִסַּפֵּר
 75 הַזּוּהָר שֶׁנִּאמַר בְּהַתְּכַסּוֹת חֲכָמִים)
 76 ש'עֲדוֹן עֲלָאָה' עַד הַעֲלִיּוֹן הוּא
 77 בְּחִינַת 'מִחָא (חֲקָמָה)
 78 סְתִימָאָה' הַמוֹחַ (חֲכָמָה) הַסְּתוּם
 79 וְהַנֶּעְלָם, הֵינּוּ שְׁלֹמַעְלָה מְגִילוֹ (וּבְפִרְטֵי נִקְרָאת כֵּן בְּחִינָה זוֹ שֶׁל
 80 עַד הַעֲלִיּוֹן 'רִמּוּחָא סְתִימָאָה' גַּם 'חֲקָמָה עֲלָאָה' חֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה),
 81 וְעֲדוֹן תַּתְּאָה' בְּחִינַת 'עַד הַתַּחְתּוֹן' הוּא בְּחִינַת חֲקָמָה ד'זְעִיר
 82 אֲנִפִּין'28 בְּחִינַת הַחֲכָמָה כְּפִי שֶׁהִיא (לֹא בְּמוֹחִין, אֵלָּא) בְּמִדּוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת
 83 (הַנִּקְרָאוֹת 'זְעִיר אֲנִפִּין', פִּנִּים זְעִירוֹת, כִּי הָאוּר הַמֵּאִיר בְּמִדּוֹת הוּא מוֹעֵט
 84 וּמְצוּמָצֵם לְגַבֵּי הָאוּר הַמֵּאִיר בְּמוֹחִין).

(23 שבת נא, ב. וראה לקו"ת ברכה צח, א. 24) עירובין נד, א. 25) בהבא לקמן - ראה ד"ה מי מנה הנ"ל (שם ע' א'נד ואלין). (26) ח"ב ריא, ב. 27) רצ, א. וראה גם ביאורה"ז להצ"ח ח"ב ס"ע תרמד ואלין. 28) באד"ז שם: חכמה דאתפתחא לל"ב שבילין. ובאד"ר (קכח, ב), שזהו חכמה דז"א.

ביאור בדרך אפשר

1 וְהֶעֱנַן בָּזָה, דְּהֵגָה, אֶף שֶׁ'עֲדָן' (מִלְשׁוֹן עֲדוּנִים) עֲנִינוּ
 2 תִּעֲנוּג, והיא בחינה נעלית ביותר באלוקות, כשם שבכוחות הנפש העונג הוא
 3 כוח עמוק ופנימי ביותר, הָרִי עֶקֶר הַתְּחִלַּת גְּלוּי הַתִּעֲנוּג בצורה
 4 ניכרת ונרגשת הוא ב'חֲכָמָה'²⁹ כאשר העונג יורד ונמשך ומתגלה
 5 בשכל, וְכַמְּשָׁל וְדוּגְמָא לְזָה
 6 בכוחות הנפש בְּאָדָם לְמַטָּה,
 7 שְׂפָאֲשֵׁר נִמְשָׁף וְנִתְגַּלָּה אֲצִלוּ
 8 שְׁכָל רֵעִין שְׂכָלִי חֲדָשׁ (שְׁזָהוּ)
 9 עֲנִין הַחֲכָמָה כמבואר בחסידות
 10 שהמוחין מתחלקים לחכמה, בינה ורעת,
 11 והחכמה היא השלב הראשון של
 12 התפתחות והתגלות רעיון שכלי חדש,
 13 הַתְּחִלַּת גְּלוּי הַשְּׁכָל, אֲזִי עִם
 14 תחילת ההתגלות של רעיון חדש
 15 מִתְמַלֵּא הָאָדָם תִּעֲנוּג, שְׁלֹכָן
 16 אמרו חכמינו ז"ל צָהָבוּ פָּנָיו כו'
 17 של רבי אבהו ב'שְׂמַצָּא תוֹסַפְתָּא
 18 חֲדָתָא'³⁰ חדשה שלא היתה ידועה
 19 קודם לכן, ומכל זה מובן שעיקר
 20 התגלות התענוג הוא בחכמה.
 21 אָמְנָם, אֶף שֶׁהַתְּחִלַּת גְּלוּי
 22 הַתִּעֲנוּג הוּא ב'חֲכָמָה', נְקוּדַת
 23 הַשְּׁכָל שהרי בשלב ראשון הרעיון
 24 השכלי מתגלה כנקודה בלבד ללא
 25 פרטים וללא 'אורך' ו'רוחב', הָרִי
 26 הַתְּרַחֲבוּת הַתִּעֲנוּג באופן ניכר
 27 ונרגש היטב ובגלוי הוּא ב'בִּינָה'
 28 דְּנֶקְמָא שהיא הסתעפות והתרחבות של
 29 נקודת החכמה (פִּדְוֵעַ שִׁ'הַתְּגַלּוּת
 30 עֵתִיק הוּא בִּבִּינָה'³¹ 'כתר עליון'
 31 שלמעלה מעשר הספירות כולל בתוכו
 32 שתי בחינות כלליות 'אריך אנוּפִין' פנים
 33 ארוכות, היינו גילוי רב] שהוא הרצון
 34 העליון, ר'עתיק יומין' לפי אחד
 35 הפירושים, נעתק ונבדל ונעלה מ'יום'
 36 וגילוי] שהוא העונג העליון ועל כך
 37 מובא בספרי קבלה שהתגלות בחינת 'עתיק יומין', העונג, הוא בכוח הבינה,
 38 כי חכמה, ההברקה הראשונית של הרעיון השכלי, היא נקודה בלבד ושם היא
 39 רק ההתחלה של גילוי התענוג, אבל התרחבות התענוג לפרטים והתגלותו
 40 כרגש ניכר ונרגש בגלוי היא בבחינה דווקא שבה הרעיון השכלי כבר מסתעף
 41 לפרטים ומתפשט לאורך ולרוחב), הִיָּנוּ, בְּאֲשֵׁר הַשְּׁכָל נִמְשָׁף
 42 וּמִתְפַּשֵּׁט בְּאֹרֶךְ וְרוֹחֵב כו'. אֲלָא שְׂמַצַּד שְׁנֵי יֵשׁ בְּכָל זֹאת יִתְרוֹן

ביאור בדרך אפשר

לגבי התגלות 'עדן' בחינת התענוג, כיוון ש'שְׂבִי' חֲכָמָה', לְהִיוֹתָהּ נְקוּדָה
 44 עֲצָמִית (נְקוּדָה בְּלִבָּד מבחינת הגילוי בחכמה אין התגלות והתרחבות
 45 של פרטים, אֲבָל מצד שני החכמה היא נְקוּדָה עֲצָמִית ויש בה את
 46 העצמיות, העומק והפנימיות) שֶׁל הַשְּׁכָל, וכיוון שהחכמה היא 'נקודה
 47 עצמית', הֵגָה גַם גְּלוּי הַתִּעֲנוּג
 48 הוּא בְּאֹפֶן שֶׁל נְקוּדָה
 49 עֲצָמִית, עִם כָּל הַעֲמֵק שְׂבִדְבָר,
 50 מֵה־שְׂאִי־כֵן ב'בִּינָה', שְׂבָה
 51 בְּאִים כָּל הָעֲנִינִים בְּאֹפֶן שֶׁל
 52 מְרַחֵב ואמנם מבחינת הגילוי
 53 והתפשטות יש יתרון גדול ב'בינה'
 54 לגבי 'חכמה', אֲבָל ב'בינה' לא בא
 55 ומתגלה הַעֲצָם כְּמוֹ ב'חֲכָמָה',
 56 ובכל זאת, כיוון ש'בינה' יש
 57 התרחבות והתפשטות רבה של השכל,
 58 אֲזִי נַעֲשֶׂה הַתְּגַלּוּת
 59 וְהַתְּפִשּׁוּת הַתִּעֲנוּג באופן ניכר
 60 ונרגש יותר מאשר ב'חכמה'.
 61 וְזֵהוּ עֲנִין הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל גֵּן
 62 עֲדוּ, דְּהֵינּוּ הַמְּשַׁכֵּת הַתִּעֲנוּג
 63 ד'חֲכָמָה' ('עֲדוּן') הַדְּרָגָה הַגְּבוּוּהָ
 64 בתענוג שהיא העונג כפי שהוא מתגלה
 65 בחכמה (למעלה מהעונג כפי שהוא
 66 בזעיר-אנוּפִין, המידות) ב'בִּינָה'
 67 ('גֵּן'), כְּמוֹ שְׂכָתוּב³² גֵּן
 68 בְּעֲדוֹן (מִקְדָּם), "שְׁזָהוּ עֲנִין
 69 יְחוּד חִיבוּר וְאִחוּד וְהַמְשַׁכֵּת פְּנִימִית
 70 שֶׁל שְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת 'חֲכָמָה וְבִינָה'
 71 'עדן' (חכמה) ו'גֵּן' (בינה), וְאֵז אֲשֶׁר
 72 הַעֲנוּג מֵאִיר ב'בִּינָה' צְדִיקִים
 73 יוֹשְׁבֵי וְנִהְיִין כו', בְּאֹפֶן שֶׁל
 74 אֹרֶךְ פְּנִימִי כִּי הַעֲנוּג לֹא נִשְׂאָר בְּחוּר
 75 'מִקִּיף' אֵלָּא יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ בְּפְנִימִיּוֹת
 76 בְּתוֹךְ הַמוֹחִין וְבִהְרַחֲבָהּ לֹא רַק
 77 בְּחוּר 'נְקוּדָה' שֶׁל חֲכָמָה אֵלָּא
 78 בְּהַתְּרַחֲבוּת וְהַתְּפִשּׁוּת שֶׁל בִּינָה.
 79 וְכֵּן בְּבַחֲנֵינָא גֵּן עֲדוּן גֵּן עֲדוּן הַתְּחִלּוֹת וְגֵן עֲדוּן
 80 הַתְּחִתּוֹן, גֵּן עֲדוּן הַתְּחִלּוֹת הוּא הָאוֹר וְהַגִּילּוּי הָאֱלוּקִי מֵהַ שְׂנַמְשָׁף
 81 מ'עֲדוּן עֲלָאָה' הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה ב'בִּינָה', וְגֵן עֲדוּן הַתְּחִתּוֹן הוּא
 82 מֵהַ שְׂנַמְשָׁף מ'עֲדוּן תַּתְּאָה', בְּחִינַת חֲכָמָה ד'זְעִיר אֲנַפִּין'
 83 כְּפִי שֶׁהִיא מְלוּבֶשֶׁת בְּמִידוֹת (גְּלוּי הַתִּעֲנוּג הַעֲלִיּוֹן, בִּאֲמֻצוֹת הַחֲכָמָה,
 84 לְגַבֵּי זְעִיר אֲנַפִּין' המידות), בְּכַחֲנֵינָא (בִּינָה ד'זְעִיר אֲנַפִּין',

(29) ראה גם המשך תע"ב שם ע' א'מא. (30) ראה ירושלמי שבת פ"ח ה"א. לקו"ת מסעי צג, ב. (31) ראה זח"ג קעה, ב. תו"א לך לך יא, סע"ב. (32) בראשית ב, ח.

ביאור בדרך אפשר

1 היינו כפי שמוחין מאירים ומתגלים במידות **ועד לבחינת המלכות**,
 2 היינו שבחינת 'ערן' מתלבשת בחכמה ויורדת לא רק למידות אלא גם
 3 למלכות, הספירה האחרונה והתחתונה מעשר הספירות **וננוסף לזה**, מלבד
 4 ההמשכה והתגלות של 'ערן תתאה' המאירה בגן עדן התחתון, **הנה לאמיתו**
 5 של דבר **גם בגן-ערן התחתון**
 6 **נמשך ונתגלה הארה מסוימת**
 7 **מבחינת 'ערן עלאה' אם כי**
 8 עיקר ההתגלות ביגן עדן התחתון היא
 9 אכן מבחינת 'ערן תתאה', **במבאר**
 10 **בארוכה במקום אחר**.
 11 **ונמצא, ששתי הבחינות דגן-**
 12 **ערן העליון וגן-ערן התחתון**
 13 **הן בכללות באופן כללי שתי**
 14 **הבחינות ד'בינה' שבה נמשכת**
 15 **ההארה ביגן עדן העליון, ו'מלכות'**
 16 **שבה נמשכת ההארה ביגן עדן**
 17 **התחתון, שבהן נמשכות בחינת**
 18 **החכמה 'ערן עלאה' ובחינת**
 19 **זעיר-אנפין 'ערן תתאה'.**
 20 **ובאותיות בסגנון של הקבלה**
 21 **תורת הסוד הוא ענן יחוד י"ה**
 22 **חיבור ואיחוד והמשכה פנימית מאות**
 23 **י"ד של הוי' (בחינת החכמה) לאות**
 24 **ה"א ראשונה של הוי' (בחינת בינה),**
 25 **הוא עניין גן עדן העליון ויחוד ו"ה**
 26 **חיבור ואיחוד והמשכה פנימית מאות**
 27 **ו"א של הוי' (בחינת המידות) לאות**
 28 **ה"א אחרונה של שם הוי' (בחינת**
 29 **המלכות), הוא עניין גן-ערן התחתון.**
 30 **ובכללות הענין דגן-ערן**
 31 **תשובנו הוא המשכת והתגלות אור**
 32 **אלוקי בבחינת בינה (גן עדן העליון)**
 33 **ובבחינת המלכות (גן עדן התחתון)**
 34 **נתוסף עוד יותר יש תוספת**
 35 **המשכה וגילוי על-ידי עבודת**
 36 **האדם בקיום התורה ומצות,**
 37 **כמו שכתוב³³ בתורה לגבי אדם**

ביאור בדרך אפשר

42 שלמטה ממנה, ובהמשכה והארה מחכמה לבינה יש המשכה של חיצוניות
 43 החכמה בלבד, אבל על ידי העבודה בתורה ומצוות **נתוסף בזה** בהמשך
 44 **מ'ערן' ל'גן' מחכמה לבינה, גם ההמשכה מבחינת פנימיות**
 45 **החכמה.**
 46 **ויכמו באדם למטה, בכוחות**
 47 **הנפש שלו שכידוע משקפים את**
 48 **הספירות העליונות שנשתלשלו מהן,**
 49 **שנקודת השכל הנקודה**
 50 **הראשונית של הרעיון השכלי, לפני**
 51 **ההתרחבות לפרטים, בחינת**
 52 **חכמה, היא רק חיצוניות**
 53 **החכמה, אך לאחרי**
 54 **שנמשכת ומתגלה ויורדת הנקודה**
 55 **הראשונית ובאה בהרחבה**
 56 **בהשגה הבנה וקליטה ד'בינה',**
 57 **ומוסיף להתנגע ולהתעמק**
 58 **בשכל עוד יותר, אזי מגיע**
 59 **עד לפנימיות החכמה**
 60 **שבחתילת התגלות החכמה עדיין לא**
 61 **הייתה ידועה ומושגת, שהוא**
 62 **פנימיות החכמה ענן ראיה**
 63 **ד'חכמה', הינו, שנעשית**
 64 **אצלו התאמתות השכל הרעיון**
 65 **השכלי התקבל ונקלט בצורה כל כך**
 66 **טובה שאין כל ספק באמת שלו כמו**
 67 **על-ידי ראית הדבר כשם**
 68 **שכאשר אדם רואה דבר במו עיניו אין**
 69 **לו כל ספק כי מדובר במציאות**
 70 **אמיתית (בשונה משמיעה שבה אין כוונת)**
 71 **רמה גבוהה של התאמתות).**
 72 **ועל-דרך-זה בנוגע לגן-ערן**
 73 **התחתון, שהוא ענן**
 74 **ההמשכה של בחינת 'ערן' (העונג**
 75 **העליון כפי שמאיר בחכמה ובינה) עד**
 76 **לספירת המלכות, יחוד ו"ה,**
 77 **היינו המשכה מהמידות (ו"א של שם**
 78 **הוי') למלכות (ה"א אחרונה של שם**
 79 **הוי'), כמבואר לעיל, שנמשך בה** בספירת המלכות, הספירה הכי תחתונה,
 80 **גם האופן היותר נעלה שבענין ההבנה והשגה ד'בינה' ולא**
 81 **רק החיצוניות של 'בינה', כפי שנמשך ומתגלה בזעיר אנפין'**
 82 **ו'מלכות'.**

38 **הראשון ויניחהו בגן-ערן לעבדה ולשמרה, והינו, שנוסף על**
 39 **מה שנמשך ב'גן' (בינה) מבחינת 'ערן' (חכמה), שזהו רק**
 40 **חיצוניות החכמה, בהתאם לכלל שכל המשכות וההארות ביסוד**
 41 **השתלשלות הן באופן כזה שרק החיצוניות של כל דרגה מאירה בדרגה**

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 מוגדרת בגדרים ברורים ומוחשיים, ששייכות בהם הבנה והשגה
 44 באופן של הלכשה כשהארם מתבונן ומעיין בהם הדברים 'מלובשים'
 45 בשכלו והשכל 'מתלבש' בהם, כי יש יחס קרוב בין השכל והדברים הללו,
 46 ולכן כיוון שמדובר בהבנה והשגה מוחשית מוגדרת תכלית הידיעה
 47 שייכולה לבא על-ידי השגה
 48 זו היא לכל היותר רק במציאות
 49 הדבר, ועד שייכול לבא
 50 אפילו לידי הפרה בענין שזו
 51 דהגה גבוהה בהבנה והשגה, אבל
 52 בהשגת החיוב לא ניתן להגיע
 53 להתאמתות הכי עמוקה
 54 שנקראת בשם ראיה כי בסופו
 55 של דבר השכל 'מבין' אבל לא ממש
 56 רואה כמו בראייה בעין ממש. מה-
 57 שאין-כן השגת השלילה היא
 58 באופן שמתעסק לדעת ולהבין
 59 בענינים נעלים יותר
 60 מהענינים שעד עתה היתה
 61 לו ידיעה בהם, והתעסקותו
 62 בהם היא באופן ששולל
 63 מהם דברים שלא שייכים בהם כו',
 64 אבל על-ידי-זה למרות שזו
 65 'השגת השלילה' וממילא היא מופשטת
 66 לעומת 'השגת החיוב' שהיא
 67 בהתלבשות, יכול לבא להגיע
 68 ולקבל השגה לפסוף עד
 69 לפנימיות החכמה (וההכרה
 70 והידיעה במדריגה נעלית זו היא על-
 71 ידי העבודה בתורה ומצות,
 72 לעבודה ולשמרה, פנזכר
 73 לעיל), שזהו ענין ראיה
 74 ד'חכמה' וכאמור הראייה נעלית
 75 יותר מאשר ההשגה השכלית והיא
 76 בהתאמתות יותר, על-דרך מעלת
 77 הראייה על שמיעה.
 78 וזהו פללות החלוק ההבדל
 79 הכללי שבין גן-עדן הפחתון לגן-עדן העליון, שבגן-עדן
 80 הפחתון שבו משיגים דרגות נמוכות יותר באלוקות הוא ענין השגת
 81 החיוב באלוקות שהיא אמנם יותר ברורה ומוגדרת יותר בהתלבשות אבל
 82 אינה אלא ידיעת המציאות, ובגן-עדן העליון הוא ענין השגת
 83 השלילה שהיא ידיעה והשגה יותר מופשטת אבל באמצעותה אפשר להגיע
 84 להשגה שהיא בבחינת ראייה.

1 אף צריך להבין, דכיון שגן-עדן הוא ענין הידיעה
 2 וההשגה, יושבין ונהניין כו', וכאמור שההנאה והתענוג הם דווקא
 3 כאשר יש הבנה והשגה, איך שיהי' יתכן שיהיה שם גלוי בחינת
 4 החכמה, 'עדן', שלמעלה מהשגה והרי החכמה היא נקודת הענין
 5 בלבד, ללא הסתעפות לפרטים
 6 שיוצרים רעיון ברור ומובן?
 7 והבאור בזה, איך יתכן גילוי
 8 החכמה שלמעלה בגן עדן שהוא תענוג
 9 ההשגה שההשגה ד'גן-עדן
 10 העליון' היא באופן של
 11 השגת השלילה, כאשר משיגים
 12 ענין נעלה ביותר שיש קושי להבין
 13 ולהשיג את מהותו, ההשגה היא בדרך
 14 השלילה, כלומר מבנינים ממה הדבר
 15 מושלל ואיזו הגדרה לא מתייחסת
 16 אליו, בשונה מהבנה והשגה בדבר
 17 שהשכל מסוגל לקלוט ולהבין שהיא
 18 השגת החיוב, ובכל אחת מהשתיים
 19 'השגת השלילה' ו'השגת החיוב' יש
 20 יתרון לעומת השנייה, כפי שיתבאר
 21 להלן, במבאר בארוכה
 22 ב'לקוטי תורה' לאדמו"ר הזקן
 23 פרשת פקודי³⁴ בענין 'פקודי
 24 המשפן משפן העדת'³⁵,
 25 שהוא שני הדברים האמורים כאן על
 26 המשכן ענין 'חוד ו"ה' האחוד,
 27 החיבור וההמשכה הפנימית בין הוא'
 28 של שם הוי', ענין המידות בספירות
 29 העליונות והה"א האחרונה של שם
 30 הוי', ענין ספירות המלכות העליונה
 31 (ובחינה זו היא התוכן הפנימי של
 32 'פקודי המשפן'), שהוא
 33 'חוד' זה באופן של השגת
 34 החיוב, ו'חוד ו"ה' הוי"ד של שם
 35 הוי', בחינת החכמה, עם הה"א
 36 הראשונה של שם הוי', בחינת הבינה
 37 שהן מדריגות נעלות בהרבה מהמידות והמלכות (ובחינה זו היא התוכן
 38 הפנימי של 'משפן העדת'), שהוא באופן של השגת
 39 השלילה וברורה נעלית זו לא יכולה להיות 'השגת החיוב', כפי שממשך
 40 ומבאר.
 41 דהנה, השגת החיוב היא באופן שמתעסק להבין ולהשיג
 42 בענינים הקשורים עם יש ומציאות דברים שיש להם מציאות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְעַל-פִּי־זֶה מוֹכֵן, שְׂכָרֵי לְבָא הַתְּעֵלוֹת וְהַגִּיעַ לְאוֹפֵן הַהֲשָׁגָה
2 של הנשמות באלוקות דְּגַן-עֵדֶן הָעֵלְיוֹן שֶׁהִיא בְּדֶרֶךְ הַשְּׁגַת
3 הַשְּׁלִיחָה, צָרִיף לְהִיּוֹת תְּחִילָה בְּטוֹל אוֹפֵן הַהֲשָׁגָה של הנשמות
4 באלוקות, בדרגה הנמוכה יותר, הדרגה דְּגַן-עֵדֶן הַתְּחַתּוֹן שֶׁהִיא
5 בְּדֶרֶךְ הַשְּׁגַת הַחַיִּיב, עַל-דֶּרֶךְ
6 שְׂצָרִיף לְבַטֵּל 'חִיּוּ דְהָאֵי וְעַל-פִּי־זֶה מוֹכֵן, שְׂכָרֵי לְבָא הַתְּעֵלוֹת וְהַגִּיעַ לְאוֹפֵן הַהֲשָׁגָה
7 עֲלֵמָא' מראה העולם הזה, היינו
8 הרושם שנותר בנשמה מכך שהייתה
9 מלוכשת בנוף גשמי בעולם הזה כְּרִי
10 לְבָא לְהִבְנָה וְהַשְּׁגָה דְּגַן-עֵדֶן
11 הַתְּחַתּוֹן שאמנם ביחס לגן עדן
12 העליון הוא 'תחתון' אבל לגבי העולם
13 הזה הגשמי והחומרי הוא עולם רוחני
14 נעלה וכדי להשיג את האור האלוקי
15 המאיר בו הנשמה צריכה לבטל את
16 הרושם שעשה בה העולם הזה. וכך גם
17 במעבר והעלייה מגן עדן התחתון לגן
18 עדן העליון, שבו ההשגה היא 'השגת
19 השליחה', צריך להיות תחילה ביטול
20 אופן ההשגה בגן עדן התחתון שבו
21 ההשגה היא 'השגת החיוב' אֵלָא
22 שְׂאִין זֶה הַבִּיטוּל של 'השגת החיוב'
23 כְּמוֹ בְּטוֹל 'חִיּוּ דְהָאֵי עֲלֵמָא'
24 המראה והרושם של העולם הזה
25 שְׂזָהוּ עֵנִין שֶׁל חוֹמֵר
26 וְגַשְׁמִיּוֹת מִמֶּשׁ, כִּי־אֵם אלא
27 הביטול של ההשגה בגן עדן התחתון
28 הוא צורך לְבַטֵּל עֵנִין שְׂנַחֲשָׁב
29 לְמַצִּיאוֹת וַיֵּשׁ, רק בְּעֶרְךָ
30 יחסית אל הָעֵנִין הַיּוֹתֵר נַעֲלָה
31 שְׂצָרִיף לְהַגִּיעַ אֵלָיו, השגת
32 השליחה שבגן עדן העליון, אבל הוא
33 כשלעצמו אינו ישות ומציאות שיש
34 לבטלה אלא אדרבה עניין נעלה ביותר,
35 'גן עדן'.
36 (ה) וַיּוֹכֵן הָעֵנִין בְּעֵבֻדָּה, כפי
37 שהדבר משתקף בעבודת ה' של האדם
38 דְּהִנָּה כְּתִיב³⁶ וּמִלְתָּם אֵת עֲרַלְת לְבַבְכֶם, וְכָתִיב³⁷ בַּפְּסוּק נוֹסֵף
39 הַעוֹסֵק בִּמִּלְת' הַלֵּב כִּדִּי לְעִבּוֹד אֵת ה' כְּרָאוּי וּמִל הַרְוִי' אֵלְקִיךָ אֵת
40 לְבַבְךָ, וְכָאֵן בַּפְּסוּק הַשֵּׁנִי לֹא נִזְכָּר הַלְשׁוֹן 'עֲרַלְת' כְּמוֹ בַּפְּסוּק
41 הָרֵאשׁוֹן שְׁנֵאמַר בו שְׂצָרִיף לְמוֹל אֵת עֲרַלְת הַלֵּב. וְהָעֵנִין בְּנָה, הַטַּעַם
42 לְשִׁנּוּיִים בֵּין שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הַמְדַבְּרִים עַל הַלֵּב הַזֶּה, דְּהִנָּה עֲרַלְת הַלֵּב
43 הוּא דְּבָר הַמְּעַכֵּב אֵת הַהֲתַעֲרוּרוֹת שֶׁל הַלֵּב לְעִבּוֹדֵת ה' שְׂאוּטֵם סוֹתֵם

(36) עקב י, טז. (37) נצבים לו, ו. (38) שה"ש ה, ב. (39) זח"ג צה, א. (40) שהש"ר עה"פ. (41) לחגיגת י"ב תמוז הראשונה (נדפס בסה"מ תש"ח ע' 263. אגרות-קודש שלו ח"ב ע' פ). (42) ע"פ לשון הכתוב - ישע"י מד, ה. (43) פ"ו (יא, סע"ב).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 באכילה), אֵלָא גַם כַּאֲשֶׁר אֵין בְּזָה באכילת היתר זו תַּאֲוָה,
 2 כִּי־אִם אלא האדם אוכל לְקִיּוּם גּוֹפוֹ, רַק אלא שְׂפּוֹנְתּוֹ אֵינָה
 3 לְשֵׁם שְׁמַיִם (כַּמְבָּאָר שָׁם⁴⁴ בתניא), הִנֵּה מַצַּד הַיּוֹתוֹ הַמּוֹזֵן
 4 דְּבָר גְּשָׁמִי, הֲרִי גַם זֶה גַם אכילה כזו, אכילה לצורך קיום הגוף, ללא
 5 תאוה, מְגַשֵּׁם אֵת הַלֵּב,

1 אֵין בְּזָה תַּאֲוָה, כִּי־אִם לְקִיּוּם גּוֹפוֹ, רַק שְׂפּוֹנְתּוֹ
 2 אֵינָה לְשֵׁם שְׁמַיִם (כַּמְבָּאָר שָׁם⁴⁴), הִנֵּה מַצַּד
 3 הַיּוֹתוֹ דְּבָר גְּשָׁמִי, הֲרִי גַם זֶה מְגַשֵּׁם אֵת הַלֵּב,
 4 שְׂמַצַּד־עַצְמוֹ צָרִיף לְהִיּוֹת "עַר" לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־
 5 הוּא לְתוֹרְתוֹ וּלְמִצְוֹתָיו, וּמַעֲלִים וּמַסְתִּיר עָלָיו,
 6 שְׂזָהוּ עֲנִין עֲרַלְתַּת הַלֵּב. וְעַל זֶה נֶאֱמַר "וּמִלְתָּם
 7 (אֲתָם בַּעֲצָמְכֶם⁴⁵) אֵת עֲרַלְתַּת לְבַבְכֶם", הִינְנִי,
 8 שְׂעֲנִין זֶה נִתֵּן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, שְׂבָכַל עַת וּבָכַל
 9 שְׁעָה בִּיכְלָתוֹ לֹא רַק לְהִזְהַר מִדְּבַר אֲסוּר, תַּאֲוֹת
 10 הַתֵּר, וְאֶפִּילוֹ שְׂלֹא תִהְיֶה אֲצִלוֹ אֲכִילָה סְתָם,
 11 אֵלָא בְּאֹפֶן ד'קָל מַעֲשִׂיף יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם"⁴⁶
 12 ו"בְּכָל דְּרָבִיף דְּעָהוּ"⁴⁷ (כַּפְסֶס־דִּין ה'שְׁלֶחֶן
 13 עֲרוּף⁴⁸). וְעֲנִין זֶה יָכוֹל לְהִיּוֹת גַּם עַל־יְדֵי
 14 הָעֲבוּדָה ד'וְאֶהְבֵּת אֵת הַיְיָ' אֲלֶקִיף בְּכָל לְבָבְךָ
 15 וּבְכָל נַפְשְׁךָ"¹⁹, דְּכִיּוֹן שְׂעֵבּוּדְתוֹ הִיא "בְּכָל
 16 לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ", יָכוֹל לְפַעַל בַּעֲצָמוֹ שְׂלֹא
 17 יִהְיֶה שִׁיף לְדְבַר אֲסוּר, וְאֶפִּילוֹ לֹא לְתַאֲוֹת הַתֵּר,
 18 כִּי־אִם ש'פָּל מַעֲשִׂיף יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם" כּוּ'. אִף
 19 יִשְׁנוּ עֲנִין נַעֲלָה יוֹתֵר, שְׂזָהוּ מַה שְׂנַאֲמַר "וּמִל
 20 הַיְיָ' אֲלֶקִיף אֵת לְבָבְךָ", וְהִינְנִי, שְׂאִף־עַל־פִּי
 21 שְׂאִין אֲצִלוֹ דְּבָר מְגַשֵּׁם אֵת הַלֵּב (עֲרַלְתַּת הַלֵּב),
 22 שְׂהָרִי נִמְצָא בְּמַעֲמַד וּמַצַּב ד'וְאֶהְבֵּת גו' בְּכָל
 23 לְבָבְךָ", מְפַל־מְקוּם, פִּיּוֹן שְׂהַלֵּב עַצְמוֹ הוּא לֵב
 24 הָאֲדָם, לְכֵן צָרִיף לְהִיּוֹת בּוֹ עֲנִין הַנִּקְרָא בְּשֵׁם
 25 מִלָּה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר "וּמִל הַיְיָ' אֲלֶקִיף אֵת
 26 לְבָבְךָ", וּמְפַל־מְקוּם הֲרִי זֶה נִכְלָל בַּעֲבוּדַת
 27 הָאֲדָם, אֵלָא שְׂזָהוּ מַצַּד "הַיְיָ'" כִּפִּי שְׂנַעֲשֶׂה
 28 "אֲלֶקִיף", "כִּחֲדָ וְחִיּוּתְךָ"⁴⁹. וּבְכָל־לוֹת הוּא עֲנִין
 29 הָעֲבוּדָה ד'בְּכָל מְאֲדָךָ"¹⁹, שְׂהִיא לְמַעֲלָה
 30 מְמַדִּידָה וְהַגְבֵּלָה שֶׁל כַּחוֹת נַפְשׁוֹ⁵⁰, הֵן "בְּכָל
 31 וְעֲנִין זֶה 'מִלַּת' הוֹסֵרַת עֲרַלְתַּת הַרַב
 32 הַמוֹנַעַת מֵהָאֲדָם לְעַבּוֹד אֵת ה' גַּם
 33 בְּדַבְרִים הַמוֹתֵרִים יָכוֹל לְהִיּוֹת גַּם
 34 עַל־יְדֵי הָעֲבוּדָה ד'וְאֶהְבֵּת
 35 אֵת הַיְיָ' אֲלֶקִיף בְּכָל לְבָבְךָ
 36 וּבְכָל נַפְשְׁךָ"¹⁹, כְּלוּמָה, אַהֲבַת ה'
 37 בְּרַמָּה הַרְגִּילָה שְׂבַעֲסָם נִדְרַשַׁת מְכַל
 38 יְהוּדִי בְּכָל זְמַן וּבְכָל מְקוּם דְּכִיּוֹן
 39 שְׂעֵבּוּדְתוֹ הִיא "בְּכָל לְבָבְךָ
 40 וּבְכָל נַפְשְׁךָ", וְהוּא עוֹבֵד אֵת ה'
 41 בְּכָל לִיבּוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ, יָכוֹל לְפַעַל
 42 בַּעֲצָמוֹ שְׂלֹא יִהְיֶה שִׁיף לְדְבַר אֲסוּר שְׂגוּרָם לְאֲדָם לְהִיּוֹת קְשׁוּר

1 ואסור בידי ה'קליפות', וְאֶפִּילוֹ לֹא יִהְיֶה שִׁיף לְתַאֲוֹת הַתֵּר שְׂכַאמּוֹר
 2 גַּם זֶה גּוּרָם לְהַעֲלֵם וְהוֹסֵרַת עַל הַלֵּב הַיְהוּדִי, כִּי־אִם ש'קָל מַעֲשִׂיף
 3 יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם" כּוּ'. אִף יִשְׁנוּ עֲנִין נַעֲלָה יוֹתֵר כַּעֲבוּדָה זֹו
 4 של 'מִלַּת' הוֹסֵרַת 'עֲרַלְתַּת הַלֵּב', שְׂזָהוּ מַה שְׂנַאֲמַר "וּמִל הַיְיָ'
 5 אֲלֶקִיף אֵת לְבָבְךָ", וְהִינְנִי,
 6 שְׂאִף־עַל־פִּי שְׂאִין אֲצִלוֹ אֲצִל
 7 הָאֲדָם הַעוֹבֵד אֵת ה' בְּכָל לִיבּוֹ דְּבָר
 8 הַמְגַשֵּׁם אֵת הַלֵּב וּמַעֲלִים וּמַסְתִּיר
 9 עַל כֵּךְ שְׂהַלֵּב מַצַּד עַצְמוֹ עַר' (עֲרַלְתַּת
 10 הַלֵּב), שְׂהָרִי נִמְצָא בְּמַעֲמַד
 11 וּמַצַּב ד'וְאֶהְבֵּת גו' בְּכָל
 12 לְבָבְךָ" וּמִי שְׂלִיבּוֹ מִלָּא אַהֲבַת ה'
 13 בּוֹדוּאִי לִיבּוֹ אֵינוֹ מְכוּסָה בְּעֲרַלְתַּת ה' שֶׁל
 14 הַעֲלָם וְהוֹסֵרַת, מְפַל־מְקוּם, פִּיּוֹן
 15 שְׂהַלֵּב עַצְמוֹ הוּא לֵב הָאֲדָם,
 16 וְהָאֲדָם הוּא מְצִיאוֹת גְּשֵׁמִית וְהַלֵּב הוּא
 17 לֵב גְּשֵׁמִי לְכֵן עִם הַיּוֹתוֹ אוֹהֵב אֵת ה'
 18 עֲרִיץ צָרִיף לְהִיּוֹת בּוֹ עֲנִין
 19 הַנִּקְרָא בְּשֵׁם מִלָּה. וְעַל זֶה
 20 נֶאֱמַר "וּמִל הַיְיָ' אֲלֶקִיף אֵת
 21 לְבָבְךָ", וּמְפַל־מְקוּם לְמֹרֹת
 22 שְׂמִילָה זֹו נַעֲשִׂית מִלְּמַעְלָה, "וּמִל ה'
 23 אֲלוֹקֶיךָ אֵת לְבַבְךָ", הֲרִי זֶה נִכְלָל
 24 בַּעֲבוּדַת הָאֲדָם, אֵלָא שְׂזָהוּ
 25 מַצַּד "הַיְיָ'" כִּפִּי שְׂנַעֲשֶׂה
 26 "אֲלֶקִיף", "כִּחֲדָ וְחִיּוּתְךָ"⁴⁹
 27 כִּי 'אֲלוֹקִים' הוּא גַם לְשׁוֹן כּוֹחַ (כַּכְּתוּב
 28 יְזַאת אֵילִי הָאֲרִץ לְקַח'), הִינְנִי כִּפִּי
 29 שְׂשֵׁם הוּי' הַנַּעֲלָה יוֹרֵד וְנִמְשַׁךְ לְחַיּוֹת
 30 הַכּוֹחַ וְהַחַיּוֹת שֶׁל הַיְהוּדִי כִּפִּי שְׂהוּא
 31 נִשְׁמָה בְּגוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּבְכָל־לוֹת
 32 בְּאֹפֶן כְּלָלִי, עַבּוּדַת ה' הַפּוֹעֵלַת עֲנִין
 33 נַעֲלָה יוֹתֵר בְּלֵב מְאִשֵּׁר 'הוֹסֵרַת הַעֲרַלְתַּת'
 34 עֲלֶיהָ מְדוּבֵר בַּסּוּק הַרְאִשׁוֹן וְהִיא
 35 פַּעּוֹלַת ה'מִלָּה' שֶׁל הַלֵּב שְׂעֲלִיהָ נִאֲמַר
 36 'וּמִל ה' אֲלוֹקֶיךָ אֵת לְבַבְךָ' הוּא עֲנִין
 37 הָעֲבוּדָה שֶׁל אַהֲבַת ה' לֹא רַק "בְּכָל
 38 לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" אֵלָא אַהֲבָה
 39 ד'בְּכָל מְאֲדָךָ"¹⁹, ו"מְאֲדָה"
 40 מְשֻׁמָּעוֹ בְּלִי גְבוּל שְׂהִיא אַהֲבַת ה'
 41 לְמַעֲלָה מְמַדִּידָה וְהַגְבֵּלָה מַעַל
 42 וּמַעֲבַר לְגַדְרֵים וְהַהֲגַבְלוֹת שֶׁל כַּחוֹת נַפְשׁוֹ⁵⁰, הֵן הַגְּדִירִים וְהַהֲגַבְלוֹת

(44) רפ"ז (שם, סע"א). (45) תניא אגה"ק ס"ד (קה, ב). (46) אבות פ"ב מ"ב. (47) משלי ג, ו. (48) אר"ח סרל"א. שו"ע אדה"ז אר"ח סקנ"ו ס"ב. (49) ראה לקו"ת פרשתנו עג, ג. (50) ראה תו"א מקץ לט, ד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 של "בְּכַל לִבְכָּךָ" וְהֵן הַגְּדִירִים וְהַהֲגַבְלוֹת שֶׁל "בְּכַל נַפְשְׁךָ", פִּינּוּן
 2 שְׁעוֹמֵד נִמְצָא בַּתְּנוּעָה קָר' וּדְרָךְ הַנְּהַגָה שְׁלִמְעֵלָה מִמְּדִידָה
 3 וְהַגְּבֻלָּה. וְהִינּוּ, שְׁעַם הִיּוֹתוֹ נִבְרָא, וְהָרִי כֹּל נִבְרָא מֵעַצֵּם
 4 מֵהוֹתוֹ כִּיבְרָא עִם גְּדִיר מִצִּיאוֹת מִסְרִימִים הוּא מִמְּדִידָה וְהַגְּבֻלָּה, אֲבָל
 5 מִצַּד שְׁנֵי הָרִי פִּינּוּ שְׁיֵשׁ בּוֹ
 6 בְּנִשְׁמָתוֹ שֶׁל כָּל יְהוּדֵי חֶלֶק אֱלֹקָה
 7 מִמְּעַל מִמַּשׁ⁵¹, הִנֵּה פֶּאֶשֶׁר
 8 הָעֵבֹדָה הִיא מִצַּד ה' חֶלֶק
 9 אֱלֹקָה שְׁבוּ שְׁבוּ נִיבֹר וְנִרְגַשׁ וּפּוֹעַל
 10 בּוֹ, שְׁזָהוּ עֲנִין "הָרִי אֱלֹקֶיךָ",
 11 שְׁ"הָרִי" הַחֶלֶק אֱלֹקָה שֶׁכִּנְפֵשׁוּ
 12 נַעֲשֶׂה "כַּחַךְ וְחִיּוֹתָךְ" פּוֹעַל בּוֹ
 13 וּמִשְׁפִּיעַ בּוֹ בְּגִלּוֹ, אֲזִי "וּמַל גּוֹ"
 14 אֶת לִבְכָּךָ", שְׁמַתְבַּטֵּל גַּם
 15 אֶפִּילוֹ עֲנִין הַגְּשָׁמִיּוֹת (שְׁפֹלֵב)
 16 שְׁבַעֲרֵךְ לְדַרְגָּה שְׁצִירֶיךָ לְהַגִּיעַ
 17 אֵלֶיךָ עַל-יְדֵי הָעֵבֹדָה
 18 ד' "בְּכַל מֵאֲדָךְ" וּלְגִשְׁמִיּוֹת אֵין
 19 שׁוֹם הַשְּׁפִיעָה עַל הָעֵבֹדָה שֶׁכָּל.
 20 וְהָעֲנִין בְּזָה כְּפִי שְׁהוּא בֵּא לִידֵי
 21 בִּיטוֹ בְּכָלֹת עֲנִין הַהֲתַבּוֹנְנוֹת
 22 בְּאֱלֹקוֹת (שְׁזוּהֵי הַהֲתַבּוֹנְנוֹת
 23 בְּעִינֵי אֱלֹקוֹת הַהֲתַבּוֹנְנוֹת
 24 אֹפִינֵי הָעֵבֹדָה הֵן הָעֵבֹדָה בְּאֹפֶן
 25 שֶׁל "בְּכַל לִבְכָּךְ וּבְכַל נַפְשְׁךָ" וְהֵן
 26 הָעֵבֹדָה בְּאֹפֶן שֶׁל "בְּכַל מֵאֲדָךְ",
 27 שְׁיֵשׁ בְּזָה בְּהִיּוֹת בְּהֲתַבּוֹנְנוֹת בְּאֱלֹקוֹת
 28 שְׁנֵי אֹפִינִים שׁוֹנִים, כְּפִי שֶׁמִּמְשִׁיךְ
 29 וּמִפְרֵט.
 30 דְּהִנֵּה, יֵשׁ הַתְּבֻנָּה בְּהָאָדָם
 31 מִתְּבוּנָה וּמַעֲמִיק לְחֹשֶׁב בְּעֲנִין
 32 ד' "קִרְבַּת אֱלֹקִים לִי טוֹב"⁵²,
 33 שְׁאֱלֹקוֹת וְלִהְיוֹת קְרוֹב לְאֱלֹקוֹת
 34 הוּא טוֹב לּוֹ אֲדָם עֲצֻמוֹ, וְעַל-
 35 דֶּרֶךְ מַה שְׁפֹתוֹב⁵³ בְּתוֹרָה עַל
 36 אֲהַבַת ה' שִׁישְׁנוּ סוּג וּדְרַגָּה שֶׁל אֲהַבָה
 37 בְּאֹפֶן שֶׁל "לְאַהֲבָה אֶת ה'
 38 אֱלֹקֶיךָ גּוֹ' כִּי הוּא חַיִּיד" גּוֹ',
 39 וְלִכְנֹ, הֵן אֲמַת שְׁהוּא לְמִוֹת
 40 שֶׁהָאָדָם אֲהוֹב אֶת ה' בְּדְרַגָּה זוֹ
 41 מוֹנֵחַ וְשׁוֹקֵעַ בְּאֱלֹקוֹת מֵתוֹךְ
 42 חִיּוֹת וְהַתְּלַהֲבוֹת וְאֵם כִּן זוֹ אֲהַבַת ה' בְּדְרַגָּה אֵת
 43 כָּל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל זֶהוּ מִפְּנֵי שְׁמֵרְגִישׁ בְּזָה טוֹב וְעֲלוּי לְעֲצֻמוֹ,

וּבְגִלְלָה שְׁיֵשׁ לוֹ עֲרֻבוֹת טַעַם וְגַעֲשֵׁמֵאק' בְּעֲנִין שֶׁל טוֹב וְעֲלוּי,
 "לִי טוֹב" טוֹבָה וְתוֹעֵלָת וְעִינִין לְעֲצֻמוֹ, לִכְנֹ רְצוֹנוֹ ב' "קִרְבַּת
 אֱלֹקִים". וּבְכָלֹת בְּאֹפֶן כִּלְלִי הָרִי זוֹ אֲהַבָה שֶׁל הָאָדָם לְאֱלֹקוֹת
 הַתְּלוּיָה בְּדְבָר⁵⁴ נוֹסֵף וְלֹא רְצוֹן טְהוֹר לְגַמְרֵי לְדְבוּק בְּאֱלֹקוֹת מִצַּד עֲצֵם
 הָעִינִין, אֲשֶׁר עִם הִיּוֹת שְׁלֵא
 שְׁיֵף שְׁתַּתְּבַטֵּל, וְאִף עַל פִּי
 שֶׁלֹּמַעֲשֶׂה לֹא יִיחַן שֶׁאֲהַבָה זוֹ תִפְסִיק
 לְהַתְקִיִּים (כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל
 בְּפִרְקֵי אָבוֹת שֶׁאֲהַבָה בֵּין שְׁנֵי אֲנָשִׁים
 הַתְּלוּיָה בְּדְבָר לֹא עֵתִידָה לְהַתְקִיִּים כִּי
 כֹּאשֶׁר יִתְבַטֵּל הַדְּבָר שְׁבוּ תְלוּיָה
 הָאֲהַבָה תִּתְבַטֵּל הָאֲהַבָה, אֲבָל כֹּאן אֵין
 אֲהַבַת הָאָדָם לְה' עֵתִידָה לְהִתְבַטֵּל)
 מִיּוֹן שְׁלֵא שְׁיֵף לֹמַר שְׁיֵהִיָּה
 'בְּטֵל דְּבָר' חֲסִי-וְשָׁלוֹם וְכִיּוֹן
 שֶׁלֹּא יִיחַן שֶׁהַדְּבָר הַגּוֹרֵם אֶת הָאֲהַבָה,
 הָעוֹבְדָה שֶׁבְּקִרְבַת הָאָדָם לְאֱלֹקוֹת יֵשׁ
 מַעֲלָה וְיִתְרוֹן, לֹא יִיחַן שֶׁהָאֲהַבָה
 תִּתְבַטֵּל, מִפְּלֵ-מִקּוֹם הָרִי זוֹ
 אֲהַבָה שֶׁל הָאָדָם לְאֱלֹקוֹת
 שְׁבַמְדִידָה וְהַגְּבֻלָּה, אֲהַבָה
 מוֹגַבֵּלֶת לְפִי עֲרָךְ לְפִי מִידַת
 הַבְּנָתוֹ וְהַשְׁגָּתוֹ בְּעֲנִין "לִי
 טוֹב" וְלֹא מֵעֵבֶר לְהַבְנָה וְהַשְׁגָּה שֶׁל
 הָאָדָם שֶׁגַם הִיא בְּדְרַגָּה נְעִלִית הָרִי
 כִּיּוֹן שֶׁמְדוּבֵר בְּנִבְרָא מוֹגַבֵּל, הָרִי הִיא
 מוֹגַבֵּלֶת, וְאֵין זֶה בְּאֹפֶן ד' "בְּכַל
 מֵאֲדָךְ" שֶׁהִיא אֲהַבָה בְּלִי גְבוּל,
 כְּמִשְׁמַעוֹת הַבִּיטוֹי "מֵאֲדָךְ".
 אֲמָנָם, עֵבֹדָה הַנִּלְשָׁה שֶׁל אֲהַבַת
 ה' מִשׁוֹם ש' "קִרְבַת אֱלֹקִים לִי טוֹב",
 כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל, שְׁהִיא עֵבֹדָה עַל
 דֶּרֶךְ הַרְגִיל בְּתוֹךְ הַגְּדִירִים
 וְהַהֲגַבְלוֹת שֶׁל מִצִּיאוֹת הָאָדָם, עִם
 הִיּוֹתָה עֵבֹדָה אֲמַתִּית, לְמִוֹת
 שֶׁגַם אֲהַבַת ה' בְּדְרַגָּה זוֹ הִיא עֵבֹדַת ה'
 בִּאֲמַת וְיָמִי יִתֵּן הַלּוֹוֵאִי וְהִנֵּה לְבוֹ
 שֶׁל הָאָדָם תְּמִיד בְּכַחֲנִית אֲהַבָה
 זֹאת⁵⁵ שֶׁהִיא כֹּאמֹר מֵתוֹךְ חִיּוֹת
 וְהַתְּלַהֲבוֹת וּמֵתוֹךְ נוֹעַם וְעִרְבוּת
 בְּאֱלֹקוֹת, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן עִם
 כָּל מַעֲלָתָה שֶׁל אֲהַבָה זוֹ שֶׁהִיא "בְּכַל לִבְכָּךְ וּבְכַל נַפְשְׁךָ", צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 גַּם עֵבֹדָה בְּאֹפֶן נַעֲלָה יוֹתֵר, עַל-יְדֵי הַהֲתַבּוֹנְנוֹת בְּטוֹב

(51) תניא רפ"ב. (52) תהלים עג, כח. (53) נצבים ל, כ. (54) לשון חז"ל - אבות פ"ה מט"ז. (55) כ"ה לשון המאמר (המשך תער"ב שם ע' א'נז) - ע"פ לשון הכתוב ואתחנן ה, כו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 המאמר) שָׁאז הַעֲבוּדָה הִיא בְּאוֹפֵן ד' בְּכָל לִכְבֵּךְ וּבְכָל
 2 נִפְשֶׁךָ" הֵינּוּ בתוך גדר המציאות של האדם, לְעֲבוּדָה שְׂמֻצָד
 3 ה'רֹאשׁ' החלק העליון והנעלה שִׁבְנִשְׂמָה שנשאר למעלה ואינו מתלבש
 4 בגוף, שְׁנִקְרָאת בְּשֵׁם 'ישְׂרָאֵל' מלשון 'לי ראש', שָׁאז כאשר האדם
 5 בא לידי כך שגם חלק הנשמה
 6 שבכחנית "ראש" מאיר ופועל בו
 7 בגלוי הַעֲבוּדָה הִיא בְּאוֹפֵן
 8 ד'בְּכָל מְאֹדָךְ' ביציאה מוחלטת
 9 מנדרי המציאות, פִּיּוֹן שְׁנַעֲשָׂה
 10 נפעל לא רק עניין הסרת ערלת הלב
 11 אלא גם הַעֲנֵן ד'וּמַל הַיּוֹ'
 12 אֱלֹקִיךָ אֵת לִכְבֵּךְ", כמבואר
 13 לעיל באריכות ההכרחי בין שני
 14 העניינים.
 15 (ו) וְזֶהוּ גַם כְּלָלוֹת הַחֲלוּק
 16 ההכרחי באופן כללי בֵּין הַעֲבוּדָה
 17 שהיהודי עובד את ה' דִּימוֹת הַחוּל
 18 לְעֲבוּדָה שהיהודי עובד את ה'
 19 דִּיּוֹם הַשַּׁבָּת (וּכְנֻזְפָּר לְעִיל
 20 (סעיף ב) שְׂבִימוֹת הַחוּל
 21 נִקְרָאת הַנְּשֻׂמָה בְּשֵׁם 'יעֲקֹב',
 22 מלשון 'עֲקֹב' החלק הנמוך והנחות
 23 שבגוף, וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת נִקְרָאת
 24 בְּשֵׁם 'ישְׂרָאֵל' מלשון ראש, החלק
 25 העליון והנעלה שבגוף), כפי שממשיך
 26 ומבאר.
 27 דְּהֵנָּה, בִּימוֹת הַחוּל יֵשׁ עֲנֵן
 28 הַמְּלֻאכָה בדברים הגשמיים ובענייני
 29 העולם הזה וְהַבְּרוּר הַעֲבוּדָה של
 30 הפרדת הטוב (ניצוצות הקדושה שיררו
 31 ונתלבשו בדברים גשמיים) מהרע
 32 והעלאתו למקורו בקדושה, מֵה־
 33 שְׂאִי־כֵן בְּשַׁבַּת הָרִי "בוֹרֵר
 34 אָסוּר" 56 כמבואר במשנה ובגמרא
 35 שאת המלאכות האסורות בשבת היא
 36 מלאכת 'בורר' שבמקור עוסקת
 37 בהוצאת עפר וכד' מגורגוי התבואה,
 38 ולמעשה בהוצאת כל דבר לא רצוי
 39 מתוך דבר רצוי ('פסולת' מתוך
 40 'אוכל'), ולפי המשמעות הפנימית של הדבר, הכוונה שבימות החול האכילה
 41 (וכללות העיסוק בענייני העולם) שייכת ל'עבודת הביורור' ואילו בשבת שבה
 42 'בורר אסור', יש לאכילה כוונה אחרת. וידועה 57 הקושיא בזה 58, דאם כן,

1 ד'קִרְבַּת אֱלֹקִים" מִצַּד עֲצָמוֹ (לא מִצַּד "קִרְבַּת אֱלֹקִים לִי
 2 לאדם עצמו טוב"), שָׁאז כאשר ההתבוננות היא בכך שאלוקות הוא טוב
 3 בעצם עֲבוּדָתוֹ הִיא "בְּכָל מְאֹדָךְ". וְעֲנֵן זֶה של עבודת ה' באהבה
 4 "בכל מאודך" נַעֲשֶׂה נפעל ומתעורר עַל־דִּי־זֶה שְׂמֻתְפֻטֵּל
 5 מְהַמְצִיאוֹת המוגדרת והמוגבלת
 6 וְה'צִיּוּר' הַדִּמוֹת' הַחֲבִנִית'
 7 המוגדרת שְׁלוֹ, שְׁהוּא עֲנֵן "לִי
 8 טוב" כוונה ומחשבה שיש לאדם
 9 כשהוא נמצא בתוך הגדרים של
 10 המציאות שְׁלוֹ, הֵינּוּ, שְׁיִשְׁנָה
 11 הַמְצִיאוֹת שְׁלוֹ ("לִי") עם
 12 הגדרים וההגבלות שלה, וּמְצִיאוֹת
 13 זוֹ יֵשׁ לָהּ הֶרְגֵשׁ הַטּוֹב ("לִי")
 14 "טוב") לה, לעצמה, וְכָל זְמַן
 15 שְׂיֵשׁ עֲדִין אֲחִיזָה תְּפִיסָה
 16 מְטוֹיֶמֶת לְעֲנֵן שֶׁל מְצִיאוֹת
 17 ("לִי") אִישִׁית, אֵינּוּ יְכוּל לְבַא
 18 לְעֲבוּדָה מִצַּד אֱלֹקוֹת עֲצָמוֹ כִּי
 19 הוּא 'שְׁבוֹי' בתוך גדר המציאות
 20 האישית שְׁלוֹ.
 21 וְעַל זֶה על היציאה וההתעלות
 22 מגדרי המציאות שְׁלוֹ נִאָּמַר "וּמַל
 23 הַיּוֹי' אֱלֹקִיךָ אֵת לִכְבֵּךְ", וְלֹא
 24 נזכר בעניין זה עֲרַלֵת הַלֵּב בשונה
 25 מהפסוק המדבר במדריגה יותר נמוכה
 26 בו נאמר "ומלחם את ערלת לבבכם",
 27 כמבואר לעיל באריכות, פִּיּוֹן שְׁלֹא
 28 שִׁיף אֲצִלוֹ אצל מי שעובד את ה'
 29 "בכל מאודך" עֲרַלֵת הַלֵּב, שְׁכַבֵּר
 30 הַסִּיּוּה מִקּוֹדֵם לְכֵן, וְצִרִיף
 31 לְהִסִּיר רַק אֵת הֶרְגֵשׁ
 32 הַמְצִיאוֹת, "לִי טוב" ולצאת
 33 לגמרי מגדרי המציאות האישית שְׁלוֹ
 34 ("לִי").
 35 וּכְלָלוֹת הַחֲלוּק הַהֲבֵדֵל באופן
 36 כללי בֵּין שְׂנֵי אוֹפְנֵי עֲבוּדָה
 37 הַנִּזְכָּר הַבְּאִים לידי ביטוי באהבת ה'
 38 "בכל לבבך ובכל נפשך" ובאהבת ה'
 39 "בכל מאודך", הוּא הַחֲלוּק הַהֲבֵדֵל
 40 שִׁבִּין הַעֲבוּדָה שהיהודי עובד את ה'
 41 הַמְּלוּבֶשֶׁת בַּגּוּף, רְגֵל' החלק התחתון שִׁבְנִשְׂמָה, שְׁנִקְרָאת
 42 בְּכָלָלוֹת בְּשֵׁם 'יעֲקֹב', מלשון עֲקֹב שברגל (כמבואר לעיל בתחילת

(56) שבת עג, א. וראה המשך תערובת שם ס"ע א"מה ואילך. ד"ה לא הביט תשכ"א (סה"מ תשכ"א ע' ריט ואילך). ד"ה מי מנה תשכ"ו פ"ד ואילך. (57) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' עז ואילך. ועם הגהות וכו' - אוה"ת ויקהל ע' ב'קלו ואילך. (58) ראה המשך תערובת שם ע' א"נ.

ביאור בדרך אפשר

1 בתורת החסידות, דָּאָם כֵּן, אם בשבת האכילה לא פועלת 'בירור' של
2 המאכל, מהו ענין האכילה בשבת, הרי פעולת האכילה היא
3 שהמאכל מתברר ונהפך להיות דם ובשר כבשרו חלק
4 מהאדם, וכשהאוכל הוא יהודי העובר את ה', המאכל מתברר ומתעלה.

5 ועוד זאת, שבזמן שבית-

6 המקדש היה קים היה בבית-

7 המקדש גם קרפנות שהקריבו

8 ביום השבת דוקא, והרי גם

9 ענין הקרבן בדומה לענין האכילה

10 הוא ברור של הקרבן הגשמי,

11 שמקריבים את הבהמה ומעלים

12 אותה לקדושה (ועל-דרך-זה

13 כשם שבקרבן מן הבהמה מבררים את

14 מין החי מה שמקריבים ממין

15 הצומח כמו סולת ושמן ויין

16 והדומים כמו מלח) על-ידי

17 העלאה של הדומים והצומח והחי

18 הגשמי על גבי המזבח, עד

19 שמזה נעשה "יח נחם

20 לה" 59.

21 וכללות הבאור בזה בענין

22 האכילה, ועל דרך זה בענין הקרבנות,

23 ביום השבת (כמבאר בארוכה

24 במקום אחר 60 בתורת החסידות),

25 שבפענין הברור של הדברים

26 הגשמיים גופא עצמו יש ברורים

27 שקשורים עם פסולת והמלאכה

28 היא לברר ולהפריד בין האוכל (הדבר

29 הרצוי) והפסולת (הדבר הלא רצוי),

30 ויש בזה בהפרדה בין האוכל

31 והפסולת שני אופנים, ברור של

32 הוצאת והפרדת אוכל מתוך

33 פסולת, בפעולה מלמעלה

34 למטה (בלשון הקבלה והחסידות,

35 בדרך 'אור ישר'), או ברור הוצאת

36 והפרדת פסולת מתוך אוכל,

37 בפעולה מלמטה למעלה (בלשון

38 הקבלה והחסידות, בדרך 'אור חור'),

39 ששני אופנים אלו הן הביור

40 מלמעלה למטה והן הביור מלמטה

41 למעלה הם בימות החול,

42 ולאחר-יזה לאחר הביור של

ביאור בדרך אפשר

הפסולת (בשני האופנים האמורים) לשנו גם הברור דיום השבת, 43
אלא שאז בשבת אין ענין של פסולת חס-ושלום, כפי-אם 44
אוכל בלבד, והוא ענין ברור אוכל מתוך אוכל, והינו, 45
שבאוכל גופא עצמו נעשה ברור למעלה מברור, והכוונה 46
לתוספת עליו בקדושה עצמה, כפי 47

שממשך ומבאר.

48 (ז) ובאור הענין 61, דהנה,

49 לעתיד-לבא (שדוגמתו) הרוגמא

50 למצב העולם לעתיד לבוא, כאשר לא

51 תהיה מציאות של 'פסולת' הוא יום

52 השבת 62, שענינו של יום השבת

53 הוא ההכנה וההליכה ליום

54 שכולו שבת ומנוחה לחיי

55 העולמיים 63, היינו התקופה

56 שלעתיד לבוא) פתיב 64 על התקופה

57 של לעתיד לבוא, ימות המשיח

58 ואכלתם אכול ושבוע,

59 שהפירוש בזה, שדבר שכבר

60 היה בכחית מאכל, ונאכל

61 ונתברר בברור הרגיל של הפרדת

62 האוכל מהפסולת, הנה לעתיד-

63 לבא יהיה "ואכלתם אכול",

64 שיתחזר ויתברר עוד פעם

65 בביור נוסף כדי שיתעלה

66 בעליו גדול יותר. ועד כדי כך

67 חשוב ענין שלימות הביור והמעלה

68 בקדושה עצמה, כפי שיהיה לעתיד

69 לבוא, שכן הוא גם בענין

70 הנשמות עצמן והעלייה שלהם

71 ממדרגה למדרגה שהיא בדוגמת

72 'עבודת הביורים' כפי שהיא בקדושה

73 עצמה, דכשם שנתבאר לעיל

74 (סעיף ג) שכאשר צריכים

75 לעלות מגן-עדן התחתון

76 לגן-עדן העליון, הרי כיוון שהיא

77 עלייה גדולה ביותר כי ההבדל בין

78 גילוי האלוקות ביגן עדן התחתון

79 לגילוי האלוקות ביגן עדן העליון הוא

80 באין עורך, לאין שיעור, צריך

81 להיות בטול נוסף של גרי

82 המציאות האישית, ולא די בכיטול

83 שהיה לפני העלייה ליגן עדן התחתון,

1 מהו ענין האכילה בשבת, הרי פעולת האכילה

2 היא שהמאכל מתברר ונהפך להיות דם ובשר

3 כבשרו. ועוד זאת, שבזמן שבית-המקדש היה

4 קים היה בבית-המקדש גם קרפנות שהקריבו

5 ביום השבת דוקא, והרי גם ענין הקרבן הוא

6 ברור, שמקריבים את הבהמה (ועל-דרך-זה מה

7 שמקריבים ממין הצומח והדומים) על-ידי

8 העלאה על גבי המזבח, עד שמזה נעשה "יח

9 נחם לה" 59. וכללות הבאור בזה (כמבאר

10 בארוכה במקום אחר 60), שבפענין הברור גופא

11 יש ברורים שקשורים עם פסולת, ויש בזה שני

12 אופנים, ברור אוכל מתוך פסולת, מלמעלה

13 למטה, או ברור פסולת מתוך אוכל, מלמטה

14 למעלה, ששני אופנים אלו הם בימות החול,

15 ולאחר-יזה ישנו גם הברור דיום השבת, אלא

16 שאז אין ענין של פסולת חס-ושלום, כפי-אם

17 אוכל בלבד, והוא ענין ברור אוכל מתוך אוכל,

18 והינו, שבאוכל גופא נעשה ברור למעלה

19 מברור.

20 (ז) ובאור הענין 61, דהנה, לעתיד-לבא

21 (שדוגמתו) הוא יום השבת 62,

22 שענינו הוא ההכנה וההליכה ליום שכולו שבת

23 ומנוחה לחיי העולמיים 63) פתיב 64 ואכלתם אכול

24 ושבוע, שהפירוש בזה, שדבר שכבר היה

25 בכחית מאכל, ונאכל ונתברר, הנה לעתיד-לבא

26 יהיה "ואכלתם אכול", שיתחזר ויתברר עוד

27 פעם כדי שיתעלה בעליו גדול יותר. ועד שכן

28 הוא גם בענין הנשמות עצמן, דכשם שנתבאר

29 לעיל (סעיף ג) שכאשר צריכים לעלות מגן-עדן

30 התחתון לגן-עדן העליון, צריך להיות בטול

31 נוסף, שזהו ענין של ברור נוסף, הנה כן הוא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁזָהוּ הַבֵּיטוּל הַנוּסֵף עֲנִין שֶׁל בְּרוּר נֹסֵף, שְׂמִיבֵּי לַעֲלִיָּה נֹסֵפֶת,
 2 הַגָּה כִּן הוּא גַם בְּכָל־לוֹת הָעֲלִיָּה וְהַמַּעֲבָר מִזְמַן הַזֶּה זְמַן הַגְּלוּת
 3 לְזִמְן דְּלַעֲתִיד-לָבֵא יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ, שֶׁהַנְּשֻׁמּוֹת דַּעֲתָה אֵף עַל פִּי
 4 שְׁכָבֵר נִתְקַנּוּ וְנִתְבָּרְרוּ בְּתַכְלִית וְהִגִּיעוּ לַחֲכִלִית הַעֲלִיּוֹ שִׁיכּוּל הַלְּוִי
 5 כַּעַת, בּוֹזְמַן הַגְּלוּת, וְיִצְטָרְכוּ לְחִזּוֹר
 6 וְלִהְתְּבָרַר בְּבִירוֹר נֹסֵף עַל-יְדֵי
 7 הַנְּשֻׁמּוֹת הַחֲדָשׁוֹת שְׁיִתְגַּלוּ
 8 לַעֲתִיד-לָבֵא, כִּי הַמַּעֲבָר מִהַמְּצַב
 9 עַתָּה לַמְּצַב בְּיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ הוּא שִׁנּוּי
 10 שְׂבִיבֵי-עֵרוֹךְ הַמַּעֲרִיךְ בֵּיטוּל נֹסֵף
 11 וּבִירוֹר נֹסֵף כַּמְבָּאָר בְּאַרְוֶכָה
 12 בְּ'לְקוּטֵי תוֹרָה'⁶⁵, וְכַפִּי
 13 שְׂמִמְשִׁיךְ וּמְבִאָר לַהֲלֵן.
 14 אֵף צְרִיף לְהַבִּין, מֵהוּ עֲנִין
 15 בְּרוּר נְשָׁמָה אַחַת הַנְּשֻׁמּוֹת
 16 שְׂבוֹזְמַן הַזֶּה עַל-יְדֵי נְשָׁמָה אַחֶרֶת
 17 הַנְּשֻׁמּוֹת הַחֲדָשׁוֹת שִׁתְּגַלוּ לַעֲתִיד
 18 לָבוֹא, דְּלִכְאוּרָה, עֲנִין הַבְּרוּר
 19 בְּבוֹבֵן שֶׁל הַפְּרִדַּת הַטּוֹב מֵהָרַע
 20 וְהַעֲלָאתוֹ לְקִדּוּשָׁה הוּא כְּנוֹגֵעַ
 21 לְבִהְמָה גִּשְׁמִית, כְּמוֹ בְּעֲנִין
 22 הָאֲכִילָה כְּפִשּׁוּטוֹ כֹּאֲשֶׁר הָאָדָם
 23 אוֹכֵל בֶּשֶׂר בַּהֲמָה (אִם הַבֶּשֶׂר מוֹתֵר
 24 וְכוּונַת הָאֲכִילָה הִיא רְאוּיָה, כְּמִבּוֹאָר
 25 לַעֲלִי), אוֹ עַל-יְדֵי אֲכִילַת
 26 מִזְבַּח, שֶׁהוּא עֲנִין הַקְּרִבְנֹת
 27 הַנִּשְׂרִפִּין וְנִאֲכָלִין בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ,
 28 שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִעֲשֶׂה הַבְּרוּר
 29 וְהָעֲלִיָּה שֶׁל הַבְּהֵמֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת
 30 לְשִׂרְשָׁם וּמְקוֹרָם בְּחַיּוֹת הַקּוֹדֵשׁ
 31 שֶׁל הַמְּרִקְבָה הַעֲלִיּוֹנָה, "פְּנֵי
 32 שׁוֹר" וְגו'⁶⁶, וְעַד שְׁעוֹלִים
 33 וְנִכְלָלִים נִיצְרוֹת הַקְּדוּשָׁה, חַיּוֹת
 34 הָאֱלוּקִיּוֹת שֶׁבְּהֵמֹת עוֹלִים לְשׁוֹרֶשׁ
 35 הַעֲלִיּוֹן וְנִכְלָלִים בְּכַחֲבֵינָת "פְּנֵי
 36 אָדָם" שְׂבִמְרִקְבָה שׁוֹר, כְּמִבּוֹבֵן,
 37 דְּרִגָּה גְבוּהָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר חַיּוֹת
 38 שְׂבִמְרִקְבָה, "פְּנֵי שׁוֹר".
 39 וְיִתְרָה מְזָה, כַּמְבָּאָר בְּמִקּוֹם
 40 אַחֶר⁶⁷ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת שְׂגַם
 41 בְּכַחֲבֵינָת "פְּנֵי אָדָם"
 42 שְׂבִמְרִקְבָה דְּרִגָּה גְבוּהָה בְּיוֹתֵר, צְרִיף לְהִיּוֹת עֲנִין שֶׁל בְּרוּר

וְהַעֲלָה עַל-יְדֵי בַחֲבֵינָת "אָדָם הָעֲלִיּוֹן שְׁעַל הַכְּפֹא", שְׂלִגְבֵי
 44 לְגַבֵּי "אָדָם הַעֲלִיּוֹן" נִחְשָׁבִים "פְּנֵי אָדָם" שְׂבִמְרִקְבָה כְּמוֹ שְׂאָר
 45 חַיּוֹת הַמְּרִקְבָה, "פְּנֵי אֲרִיָּה וּפְנֵי שׁוֹר וּפְנֵי נֶשֶׁר" וְכַשֵּׁם
 46 שֶׁחַיּוֹת צְרִיכוֹת בִּירוֹר כֵּךְ "פְּנֵי אָדָם" צְרִיךְ בִּירוֹר (וְכֹל זֶה הוּא עֵינֵן הַבִּירוֹרִים
 47 וְהַעֲלָה בְּקִדּוּשָׁה גּוֹפָא, שֶׁהוּא בִירוֹר
 48 שׁוֹנָה וְנַעֲלָה יוֹתֵר מֵעֲנִין הַבִּירוֹר
 49 שְׂקִשׁוֹר עִם פְּסוּלָה, כֹּאֲמוֹר, וְהוּא בִירוֹר
 50 וְהַעֲלָה בְּקִדּוּשָׁה עֲצֻמָּה).
 51 אָבֵל עֲדִיין צְרִיךְ בִּירוֹר מֵהוּ עֲנִין
 52 בְּרוּר נְשָׁמָה אַחַת עַל-יְדֵי
 53 נְשָׁמָה אַחֶרֶת?
 54 אֵף הָעֲנִין הוּא, דְּהִנֵּה כְּתִיב⁶⁸
 55 בְּנִבְאוֹת יִרְמִיָּה וְזָרְעֵי אֶת בֵּית
 56 יִשְׂרָאֵל זָרַע אָדָם וְזָרַע
 57 בְּהֵמָה, וּמְבָאָר בְּאַרְוֶכָה
 58 בְּ'תוֹרָה אוֹר' לְאֲדַמְוִי הַקּוֹן
 59 פְּרִשְׁת מִשְׂפָטִים⁶⁹, שְׂיֵשׁ
 60 נְשֻׁמּוֹת שְׂנִקְרָאוֹת בְּשֵׁם "זָרַע
 61 אָדָם", וְיֵשׁ נְשֻׁמּוֹת שְׂנִקְרָאוֹת
 62 בְּשֵׁם "זָרַע בְּהֵמָה", כַּפִּי
 63 שְׂמִמְשִׁיךְ וּמְפָרֵט.
 64 וְכָל־לוֹת הָעֲנִין בְּזָה, שְׂנִשְׁשֻׁמּוֹת
 65 דְּבִרְיָאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה, נְשֻׁמּוֹת
 66 שֶׁהַשׁוֹרֵשׁ וְהַמְקוֹר שֶׁלָּהֶם הוּא מְשֻׁלֶּשֶׁת
 67 הַעוֹלָמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים שֶׁלְּמַטָּה מֵעוֹלָם
 68 הָאֲצִילוֹת (וְאִרְבַּעַת הַעוֹלָמוֹת הַלְלוּ הֵם
 69 הַעוֹלָמוֹת הַרוּחָנִיִּים הַכְּלָלִיִּים), שְׂשֵׁם
 70 בְּעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה
 71 מִתְּחִיל עֲנִין הַיִּשּׁוֹת וּמְצִיאוֹת
 72 הַמְּגוֹדֵרֶת, בְּעוֹד שְׁעַל עוֹלָם הָאֲצִילוֹת
 73 נֹאמַר שֶׁהוּא אֱלוּקוֹת מִשׁ' וְכֹל מֵה
 74 שִׁישׁ בּוֹ בְּטַל לְאֱלוּקוֹת תַּכְלִית וְאִינוּ
 75 'מְצִיאוֹת' [וְעַל-דֶּרֶךְ הָאֲמוֹר
 76 לְעִיל (סְעִיף ה) בְּעֲנִין "קְרִבְת
 77 אֱלֹקִים לִי טוֹב", שֶׁהִיא דְּרִגָּה כּוֹ
 78 בְּאֲהַבַּת ה' שְׂגַם בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה
 79 כּוֹ, הִרִי זֶה בְּאוֹפֵן דְּ"לִי טוֹב"
 80 טוֹב" וְעֲדִיין הַמְצִיאוֹת הָאִישִׁית
 81 נִרְגַּשְׁת], נְקָרָאִים בְּשֵׁם "זָרַע
 82 בְּהֵמָה", וּנְשֻׁמּוֹת דְּאֲצִילוֹת
 83 שֶׁהַשׁוֹרֵשׁ וּמְקוֹר שֶׁלָּהֶם נַעֲלָה בְּיוֹתֵר,
 84 וְהוּא בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, נְקָרָאִים בְּשֵׁם "זָרַע אָדָם" וְעַל שְׂנִיָּהֶם

(65) ד"ה ואכלתם אכול (ר"פ צו - ז, א ואילך). (66) ראה טעמי המצות פ' ויקרא (ד"ה מצות קרבנות). (67) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ע' תרמ ואילך. (68) ירמ' לא, כו. וראה לקו"ת שם ח, ב. (69) עד, ג ואילך. עו, א. - הובא בלקו"ת שבערה הקודמת.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 על שני סוגי הנשמות, "זרע אדם" ו"זרע בהמה" נאמר "וְזָרַעְתִּי",
2 דְקָאֵי וְהַכּוּנָה עַל "אָדָם הַעֲלִיּוֹן שֶׁעַל הַפֶּסֶא" שהוא שורש כל
3 הנשמות, הַיְנוּ, שֶׁגַם נִשְׁמוֹת דְּבָרִיָּאָה־יְצִירָה־עֲשִׂיָּה נִמְשָׁכוֹת
4 מִבְּחִינַת "וְזָרַעְתִּי" ויש להם שורש ומקור נעלה באלוקות, והקדוש־
5 ברוך־הוא הוא ה'זרוע' את הנשמות
6 הנקראות 'זרע בהמה', כְּמוֹ שֶׁהוּא
7 זֹרַע נִשְׁמוֹת דְּאֲצִילוֹת
8 שְׁנִקְרְאוֹת "זָרַע אָדָם".
9 וּבִפְרָטִיּוֹת יוֹתֵר, הֵנָּה גַם
10 בְּנִשְׁמוֹת הַדְּבָרִיָּאָה־יְצִירָה־
11 עֲשִׂיָּה גּוֹפָא עֲצֻמָּן שְׂבוּאֵן כִּלְיֵי
12 נִקְרְאוֹת 'זרע בהמה' וְשֵׁנוּ הַחֲלוּק
13 הַהַבְדֵּל בֵּין "זָרַע אָדָם" וְ"זָרַע
14 בְּהֵמָה", וְעַל־דִּרְךָ־זֶה
15 בְּנִשְׁמוֹת דְּאֲצִילוֹת גּוֹפָא עֲצֻמָּן
16 יֵשׁ חֲלוּק הָעֶרְךָ הַבְּדִלֵי דְרִגּוֹת
17 מְהוּתִים בֵּין נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה,
18 וְעַד לְחֲלוּק הָעֶרְךָ הַבְּדֵל
19 מִשְׁמַעוֹתֵי עַד כְּדֵי כַךְ שֶׁהוּא
20 בְּדוֹגְמַת הַחֲלוּק שְׁבִין "זָרַע
21 בְּהֵמָה" לְ"זָרַע אָדָם" (בְּדוּמָה
22 לַאֲמוֹר לְעֵיל אֹדוֹת הַבְּדִלֵי הַדְּרִגּוֹת
23 מִבְּרַכְבָּה הַעֲלִיּוֹנָה שְׂאֵמָנִם יֵשׁ הַבְּדֵל
24 מְהוּתֵי בֵין "חַיּוֹת הַקּוֹדֵשׁ" וְ"פְנֵי אָדָם",
25 אֲבָל לְגַבֵּי "אָדָם הַעֲלִיּוֹן" גַּם "פְּנֵי
26 אָדָם" הוּא כְּמוֹ "חַיּוֹת").
27 וְעַל־פִּי־זֶה מוֹכֵן עֲנִיָּן
28 וְ"אֲכַלְתֶּם אֶכּוֹל", כִּי לְפִי עֶרְךָ
29 בִּיחַס אֵל גּוֹדֵל הַעֲלִיָּה שֶׁל כִּלּוֹת
30 הַעוֹלָמוֹת וְהַנְּבִרָאִים דְּלַעֲתִיד־לְבָא,
31 הֵנָּה גַם נִשְׁמוֹת שְׂבִכְחִינַת
32 "זָרַע אָדָם" כֵּתֵי יִהְיֶינּוּ נִחְשָׁבוֹת
33 לְבְּחִינַת "זָרַע בְּהֵמָה" כִּי אֵל מוֹל
34 הָאוֹר הָאֱלוּקִי הַנְּעֵלָה שִׂיאִיר לַעֲתִיד
35 לְבּוֹא, גַם נִשְׁמוֹת אֵלּוּ שְׂכִיּוֹם נִקְרְאוֹת
36 'זָרַע אָדָם' יִהְיֶינּוּ נִחְשָׁבוֹת כְּמוֹ 'זָרַע
37 בְּהֵמָה', וְלָכֵן יִצְטָרְכוּ נִשְׁמוֹת אֵלּוּ
38 שֶׁנִּשְׁמָכוּ מֵעוֹלָם הַאֲצִילוֹת וְכִיּוֹם נִקְרְאוֹת
39 'זָרַע אָדָם' לְחִזּוֹר וְלַהֲתַבָּרֵר כּו'.
40 וְלַעֲבוֹר בִּירוֹר נוֹסֵף, וְהֵינּוּ עַל־יְדֵי
41 עֲנִיָּן הַבְּטוּל שֶׁצָּרִיךְ לְפַעוֹל
42 בְּנִשְׁמוֹת אֵלּוּ גַם בְּמַדְרָגָה הַיּוֹתֵר
43 נְעֵלִית שְׂבָה יִהְיֶינּוּ בִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ,
44 וְעַל־דִּרְךָ מַה שְׁנִתְבָּאֵר לְעֵיל

בְּעִנְיָן הַמִּלָּה (לֹא בְּאוֹפֵן ד' וְיִמְלִתֶם אֶת עֶרְלַת לְבַבְכֶם"
שְׂעִינָנָה הוּא הַבִּירוֹר וְהַבִּיטוּל הַרְאִשׁוֹן, כִּי־אֵם) בְּאוֹפֵן ד' וְיִמְלֵ הַיְנו'
הַבִּירוֹר וְהַבִּיטוּל הַשְּׂנִי, הַנוֹסֵף.
וְזֶהוּ גַם הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל מַה שְׂכַתּוֹב "וְאֲכַלְתֶּם אֶכּוֹל וְשְׂבוּעַ
וְהִלְלִתֶם אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְּלִיא",
"לְהַפְּלִיא" דִּיקָא הַכְּתוּב מְדִיק
וְאוֹמֵר 'לְהַפְּלִיא' הֵינּוּ שְׂמִדוּבֵר בְּשִׁבְחָה
וְהַלִּיל לְקִדְשׁ־בִּירוֹךְ־הוּא עַל דְּבָרִים
שְׁעָשָׂה בְּדֶרֶךְ פֶּלֶא, כְּלוֹמֵר שֶׁהֲעִנְיָן
ד' אֲכַלְתֶּם אֶכּוֹל" הַבִּירוֹר
וְהַבִּיטוּל הַשְּׂנִי שֶׁהוּא הַתּוֹכֵן שֶׁל
ה'אֲכִילָה' הַנוֹסֵפֶת (אֲכִילַת שְׂבָת,
לְמַעֲלָה מְזַה לְעִתִּיד לְבּוֹא) הוּא
מִצַּד גּוֹדֵל הַעֲלִיָּה בְּאוֹפֵן
שֶׁלֹּא בְּעֶרְךָ, שְׁלֹכֵן נִקְרָא
בְּשֵׁם "פְּלָא" כִּי אֵינוּ בֹא בְּאוֹפֵן
טְבַעִי כְּתוּצָאָה מִהַעֲבֹרָה הַקּוֹדֵמַת
שְׁהִי מְדוּבֵר בְּעִלְיָה לְאִין שְׂעוֹר, לֹלֵא
כֹּל יִחַס וְהַשׁוּאָה לְדְרַגָּה הַקּוֹדֵמַת,
וְגַם מְסַפֵּר הַעֲלִיּוֹת הוּא
בְּאוֹפֵן ד' לְהַפְּלִיא", בִּינּוֹן
שֶׁהַעֲלִיּוֹת הֵם עַד אֵין קֵץ לֹלֵא
גְּבוּל, וְגַם כּוּזָה בֹא לְיַדֵּי בִיטוּי הַפֶּלֶא'
שְׂבַעֲלִיּוֹת אֵלּוּ. וְעַל־דִּרְךָ הָאֲמוֹר
לְעֵיל בְּעִנְיָן גְּזֵרְעוֹן, שְׂאֵף
שְׂנִזְכְּרוּ רַק שְׁנֵי סוּגִיּוֹם כִּלְיִים,
גְּזֵרְעוֹן הַתַּחְתּוֹן וְגְזֵרְעוֹן
הַעֲלִיּוֹן מְבַלֵּי לְפִרְט אֶת הַדְּרִגּוֹת
הַרְבוֹת הַקִּיּוּמוֹת כִּכֵּל אֶחָד מֵהֶם, הָרִי
שְׁנֵי סוּגִיּוֹם כִּלְיִים אֵלּוּ יֵגֵן עַד
הַעֲלִיּוֹן וְיֵגֵן עַד הַתַּחְתּוֹן כּוּלְלִים
רְבוּי עֲלִיּוֹת עַד אֵין קֵץ, עֲלִיּוֹת
רְבוֹת לֹלֵא גְּבוּל, וְלָכֵן נֶאֱמַר
"וּקְדוּשִׁים הֵן הַנִּשְׁמּוֹת בְּכָל יוֹם
יְהִלְלוּךָ סְלָה" תְּמִיד, לֹלֵא הַפֶּסֶק,
כִּי הַעֲלִיּוֹת הֵן לֹלֵא הַפֶּסֶק.
(ח) וְזֶהוּ גַם עֲנִיָּן הַעֲלִיָּה שְׁנֵישׁ
בְּנִשְׁמַת הַצַּדִּיק תְּמִיד, לֹלֵא הַפֶּסֶק,
וּבִפְרָט בְּיוֹם הַהוֹלְדָת שְׁלוֹ
מְדֵי שְׂנָה בְּשָׁנָה (פְּמִבְּאָר
בְּשִׁיחוֹת שֶׁל הַרְבֵּי הַרִּי"צ בְּעַל
הַשְּׂמִחָה וְהַגְּאוּלָּה⁷⁰ שְׂנַאֵל
מִמַּאסֵּר בְּיוֹם י"ב תְּמוֹז, בִּשְׁנַת

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 תרפ"ז), שְׁאֵז ביום הולדתו עֹלָה ומתעלה מֵהִיכָל לְהִיכָל, שְׁעֵלְיָהּ
2 זו היא בְּאוֹפֶן שֶׁנֶּעֱשֶׂה בְּצִיּוֹר בְּמִצַּב אַחֵר לְגַמְרֵי עִם גֵּרֵי
3 מְצִיאוֹת שׁוֹנִים לְחִלוּטִין, וְעַד שֶׁהֶצִּיּוֹר הַקּוֹדֵם אֵינוֹ בְּעֶרְךָ לְצִיּוֹר
4 שֶׁנֶּעֱשֶׂה אֲצִלוֹ בְּעֵלְיָתוֹ לְמַדְרָגָה הַיּוֹתֵר נְעֻלִית כִּי הֵעֲלִייהּ הִיא
5 לְאֵין שִׁיעוֹר, לֵאלֹא כֹל יֵחַס וְהַשׁוּאָה
6 לְמִצַּב הַקּוֹדֵם, שְׁלֶכְנָן נֶעֱשֶׂת
7 הָעֵלְיָהּ עַל-יְדֵי הָעֲמוּד
8 (הַמְחַבֵּר וּמִשְׁמַשׁ כִּימֻמְצַע' שִׁמְחָבֵר
9 שְׁנֵי דַרְגוֹת וְרוֹקוֹת זֶה מִזֶּה בְּאֵין-
10 עוֹרָן), שְׁעֵל-יְדִוִּי⁷¹ מִתְּבַטְּלִים
11 כָּל הָעֲנֻנִים הַקּוֹדְמִים שְׂאֵינִם
12 בְּעֶרְךָ שֶׁאֵין לָהֶם יֵחַס לְגַבֵּי גוֹדֵל
13 הָעֵלְיָהּ הַנוֹכְחִית, וְעַד שֶׁנֶּקְרָא
14 הַמִּצַּב הַחֲדָשׁ אֵלָיו הַגִּיעָה וְעֵלְתָה
15 נִשְׁמַת הַצַּדִּיק כַּעַת בְּשֵׁם 'גֹּן-עֲדָן
16 הָעֵלְיּוֹן' אֲפִילוֹ לְגַבֵּי כָּל
17 הַהֲשָׁגוֹת בְּאוֹפֶן הַכִּי נֶעֱלָה
18 שְׁהִיּוֹ אֲצִלוֹ בְּעוֹבְדוֹתוֹ בְּיָמִים
19 וְשָׁנִים שְׁלֶפְנֵי-זֶה, בִּיּוֹן שְׁזוּהִי עֲלֶיהָ שְׁלֹא בְּעֶרְךָ, בְּאוֹפֶן
20 עֲלֶיהָ שְׁלֹא בְּעֶרְךָ, בְּאוֹפֶן
21 ד'לְהַפְּלִיא', וְאֲפִילוֹ אִם גַּם לִפְנֵי
22 עֲלִיָּהּ זֶה הַגִּיעַ לְמַדְרִיגוֹת גְּבוּהוֹת
23 בַּיּוֹתֵר, כַּעַת מְדוּבָר בְּעֲלִיָּהּ לְאֵין שִׁיעוֹר
24 שֶׁלְּגַבֵּי כֹל מְדוּרֵיגָה, אֵיזוֹ שׁוֹתֵייהּ, נִקְרָא
25 הַמִּצַּב הַחֲדָשׁ 'עֲלִיּוֹן' כְּמִבּוּאֵר לְעִיל
26 בְּאֵרִיכוֹת.
27 וְעוֹד זֹאת, שֶׁהֶעֱנִנָן
28 ד'לְהַפְּלִיא' הִיא גַּם בְּנוֹגַע
29 לְהַמְשָׁכָה לְמִטָּה שְׁפּוֹעֶלֶת
30 הַנִּשְׁמָה בְּעֲלִיָּתָהּ לְמַעֲלָה, וְהִינּוּ,
31 שֶׁהֵעֲלִיָּהּ לְמַדְרָגָה הַיּוֹתֵר
32 נְעֻלִית הִיא בְּאוֹפֶן שֶׁמִּשָּׁם
33 נִמְשָׁךְ וּמִתְגַּלְּגָה אֹרֹךְ וּשְׁפַע
34 לְמִטָּה. וְעַל-דֶּרֶךְ הַמְּבַאֵר
35 ב'לְקוּטֵי תוֹרָה' בְּפָרְשַׁתְנוֹ⁷²
36 פֹּרֶשֶׁת בֶּלֶק בְּעֲנֵן "בְּרֵאתִיו
37 יִצְרָתִיו אִף עֲשִׂיתִיו"⁷³,
38 ש'אִף" מְרַבֵּה אֶת הַבְּחִינָה
39 הַרְבִּיעִית הַיּוֹתֵר נְעֻלָּה, עוֹלָם
40 הָאֲצִלּוֹת שֶׁלְּמַעֲלָה מְעוֹלְמוֹת בְּרִיאַת-

נִסְמָךְ בְּכַתוּב זֶה ל'עֲשִׂיתִיו' דְּנִקְא, וְנֹאמַר 'אִף עֲשִׂיתִיו' לְהוֹרוֹת
שְׁנִמְשָׁךְ לְמִטָּה בְּבַחֲבִינַת עֲשִׂיָּהּ דְּנִקְא וְהַמְשַׁכְתָּ אֹרֹךְ עֲלִיּוֹן לְעוֹלָם
תַּחֲתוֹן לְמִרוֹת רִיחּוֹק הָעֵרֶךְ בִּינֵיהֶם הִיא עֵינֵן שֶׁל 'פְּלֵא'. וְזֶהוּ גַּם כְּלָלוֹת
עֲנֵן הַתְּגַלּוֹת אֲלֻקוֹת בְּעוֹלָם, לְמִרוֹת שִׁנְבְּרָא כְּעוֹלָם מוֹגְבֵּל הַמַּעֲלִים
וּמִסְתִּיר עַל הָאֹרֹךְ הָאֲלֻקִּי שְׁבוּ, עַל-
יְדֵי צְדִיקִים וְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים
כו', כְּמִבְּאֵר ב'שְׁעֵר הַיַּחֲדוּד
וְהָאֲמוּנָה'⁷⁴ שֶׁבְּסֹפֵר הַתִּנְיָא
לְאֲדַמְרֵי הַזִּקּוֹן שְׁעַל זֶה עַל גִּילּוֹי
אֲלֻקוֹת הַלֵּא מוֹגְבֵּל בְּעוֹלָם הַמוֹגְבֵּל,
אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁷⁵
"בְּתַחֲלָה בְּתַחֲלִיל תַּהֲלִיךְ בְּרִיאַת
הָעוֹלָם הַמוֹגְבֵּל עַל-יְדֵי אֹרֹךְ אֵין-סוֹף
הַבְּלָחִי מוֹגְבֵּל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה
הָעֲלִיּוֹנָה לְכְּרוֹא אֶת הָעוֹלָם
בְּמִדַּת הַדִּין שֶׁתּוֹכְנָה הוּא גְּבוּל
וְצִמְצוּם, רָאָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
שְׂאִין הָעוֹלָם מִתְקַבֵּם אִם יִיבָרָא
בְּמִדַּת הַדִּין - שְׁתַּף עִמּוֹ מִדַּת
רַחֲמִים שֶׁעֲנִינָה לְרוּחַם וְלִהְיִיר
וְלִהְשִׁפִיעַ", וּבְפָרֶשֶׁת אוֹתוֹת
וּמוֹפְתִים הַמְבִּיאִים גִּילּוֹי אֲלֻקוֹת
בְּעוֹלָם שְׁהֵם בְּאוֹפֶן גְּלוֹי לְכָל
(עֲמִי) הָאֲרִיץ לְכֹל אוֹמוֹת הָעוֹלָם
וְלֹא רַק לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲבִינַת
"עֲשִׂיתִיו" שֶׁהִגִּילּוֹי יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ
וּמֵאִיר עַד לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּהּ (כְּמוֹ
הַגְּאוּלָּה שֶׁל הַרְבֵּי הַרִּי"צ ד'י"ב
תַּמּוּז מִמַּאֲסְרוֹ בְּרוּסִיָּה שֶׁהֵיָּתָה אוֹת
וּמוֹפֵת גְּלוֹי לְעִינֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם).
ט) וַיֵּשׁ לְקִשְׁרָא כָּל הַנ"ל עִם
מָה שֶׁפְּתוּב בְּתַהֲלִים סִימָן
פ"ו⁷⁶, הַפֶּרֶק הַמְתַּאִים לְמַסְפֵּר
שְׁנוֹתָיו שֶׁל הַרְבֵּי הַרִּי"צ בְּעַל הַגְּאוּלָּה
(שְׁנוֹלָד בְּשַׁנַּת תר"מ) בְּשַׁנַּת ז', תַּשְׁכ"ה
"יַחַד לְכַבֵּי לִירָאָה שְׁמֹךְ",
כְּמִבְּאֵר בְּאֲרוּכָה ב'לְקוּטֵי
תוֹרָה' בְּפָרְשַׁתְנוֹ⁷⁷, אֹדוֹת
הַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל בְּקֶשֶׁה זֶה,
שְׁיֵשׁ שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת בְּלָב,
חִיצוֹנִיּוֹת הַלֵּב, וּפְנִימִיּוֹת הַלֵּב
וְהַבְּקֶשָׁה הִיא שְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת, הֵן

71) ראה זח"ב ריא, א. תו"א מגילת אסתר ק, סע"ב. 72) בלק סז, ד. סט, סע"ג. 73) ישעי' מג, ז. 74) פ"ה. 75) פירש"י בראשית א, א (ד"ה ברא אלקים). 76) פסוק יא. - הקאפיטל המתאים למספר שנותיו של אדמו"ר מהור"י"צ בעל השמחה והגאולה, ש"ב תמוז השתא (תשכ"ה) הוא יום הולדתו הפ"ה, ובו מתחילים לומר קאפיטל פ"ו (ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך. וש"נ). - המו"ל. 77) בלק סז, סע"ג ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 הַעֲבוּדָה ד' וּמִלְתָּם אֶת עֲרֹלַת לְבַבְכֶם" העבודה של הסרת ערלת
 43 הלב. ומצד פְּנִימִיּוֹת הַלֵּב שהיא דרגה פנימית ועמוקה בנשמה
 44 נְמִשְׁכַּת הַעֲבוּדָה ד' בְּכָל מְאֹדָךְ" מתוך ביטול של כל גדר מציאות
 45 האדם, כמבואר לעיל, שְׁזוּהִי הַעֲבוּדָה שְׁמֻצָד רְעוּתָא דְלְבָא'
 46 רְצוֹן הַלֵּב שְׁלֻמְעָלָה מְטַעַם (רצון הלב שלמעלה מטעם
 47 וְדַעַת). וְהִינּוּ עַל-יְדֵי הַעֲבוּדָה
 48 ד' וּמִלְ הַיּוֹי' אֶלְקִיךָ אֵת
 49 לְבָבְךָ". וְעַל זֶה נֶאֱמָר הַבִּקְשָׁה
 50 "יַחַד לְבָבִי", שְׁתַּהֲיָה נִכְלָלָת
 51 בְּחִינַת חִיצוֹנִיּוֹת הַלֵּב להתעלות
 52 בְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת הַלֵּב, וְהִינּוּ,
 53 שְׁגַם הַעֲבוּדָה בְּמַחְשָׁבָה דְבוּר
 54 וּמַעֲשֵׂה ("בְּרֵאֲתִיּוֹ יִצְרָתִי
 55 עֲשִׂיתִיּוֹ") שְׁמֻצָד חִיצוֹנִיּוֹת
 56 הַלֵּב, תַּהֲיָה חֲדוּרָה בְּרְעוּתָא
 57 דְלְבָא' שְׁמֻצָד פְּנִימִיּוֹת הַלֵּב
 58 כְּתוּבָה מִזֶּה שְׁפִימִיּוֹת הַלֵּב יוֹרֶדֶת
 59 וּנְמִשְׁכַּת לְמַטָּה אֲפִילוּ בְּעִינָיִם שֶׁל
 60 מַעֲשֵׂה בְּפוּעַל, אִף שְׁכּוּחַ הַמַּעֲשֵׂה הוּא
 61 עֵינֵי חִיצוֹנֵי נַחוֹת לְגַבֵּי רְעוּתָא דְלִבָּא'.
 62 וְעַל-דִּרְךָ "אִף עֲשִׂיתִיּוֹ",
 63 שְׁ"אִף מְרַבָּה עוֹד בְּחִינָה
 64 אַחַת שְׁלֻמְעָלָה מַעֲלָה מִ"בְּרֵאֲתִיּוֹ",
 65 "יִצְרָתִיּוֹ" ו"עֲשִׂיתִיּוֹ", וְהוּא
 66 בְּחִינַת רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן שְׁלֻמְעָלָה
 67 מַעֲלָה מִבְּחִינַת מַחְשָׁבָה דְבוּר
 68 וּמַעֲשֵׂה. וְרַבּוּי זֶה הַמְתִּיחַס
 69 לְרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן נִסְמָךְ ל"עֲשִׂיתִיּוֹ"
 70 דוּקָא וְלֹא ל"בְּרֵאֲתִיּוֹ" ו"יִצְרָתִיּוֹ",
 71 לְפִי שְׁעָקָר גְּלוּי רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן
 72 הוּא בְּבְחִינַת עֲשִׂיָה גְּשָׁמִית
 73 דְּוָקָא, דְּהִינּוּ בְּמַעֲשֵׂה
 74 הַמְצֻוֹת, כְּמוֹ צִיצִית בְּצֻמָּר
 75 גְּשָׁמִי וְתַפְּלִיץ בְּקֶלֶף גְּשָׁמִי,
 76 וְעַל-דִּרְךָ זֶה בְּכָל עֲנִינֵי תוֹרָה
 77 וּמְצֻוֹת שְׁהֵם לְמַטָּה בְּעוֹלָם
 78 הָעֲשִׂיָה, עוֹלָם הַזֶּה הַגְּשָׁמִי, דְּוָקָא,
 79 וְכִמוֹ שְׁכָתוּב 79 "לֹא בְּשָׁמַיִם
 80 הִיא", וְשֵׁם דְּוָקָא בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָה שְׁבוּ הוּא קִיּוֹם הַמְצוּוֹת בְּפוּעַל
 81 כְּדוּבְרֵים גְּשָׁמִיִּים נְמִשְׁכַּת וּמַתְגַּלָּה בְּחִינַת "אִף", מְדַרְגָּה
 82 הַרְבִּיעִית, שְׁהוּא עֲנֵן רְעוּתָא דְלְבָא'.

1 הפנימיות והן החיצוניות, יתאחדו 'ליראה את שמך' (וכמבואר שם, "... יש
 2 בחינת רעותא דליבא שהוא רצון הלב ויש בזה ב' בחינות פנימיות וחיצוניות
 3 פנימית נקודת הלב היא בחינת אהבה רבה שלמעלה מהטעם והדעת...
 4 וחיצוניות הלב הוא הנלקח מן הדעת והתבוננות בגדולת ה' כל חד לפום
 5 שיעורא דיליה. ולפי שכלו והשגתו
 6 באור אין סוף ברוך הוא כך מעורר את
 7 האהבה בלב. והנה מודעת זאת כי את
 8 זה לעומת זה עשה אלוקים שכמו שיש
 9 דעת בקרושה לדעת את ה' ולאהבה
 10 אותו. כך יש דעת מצד הקליפה וסטרא
 11 אחרא והוא דעת הרע ולאהוב דברים
 12 זרים ולתאוה יבקש נפרד מחמת
 13 שערב לחכו מחיקת עולם הזה
 14 ותענוגיו... אך האהבה שבפנימיות הלב
 15 שלמעלה מהטעם ודעת... אין בחינת
 16 זה לעומת זה כנגדה שבחינת פנימיות
 17 נקודת הלב היא בחינת יחידה שאין לה
 18 אלא רצון אחד לאביה שבשמים והיא
 19 המעלה והמדרגה שאין דוגמתה ולא
 20 בערכה נמצא בגשמיות כלל רק לה'
 21 לכדו נמצא בבני ישראל עם קרובו...
 22 ובהתעוררות אהבה רבה זו בקל הוא
 23 יכול לנצח ולהגביר הטוב על הרע
 24 לגמרי מפני שאין לחיצונים בה אחוזה
 25 כלל וזהו יחד לבבי וכי ויחד לבבנו
 26 כו'. שיהיה נכלל בחינת חיצוניות
 27 הרצון בבחינת פנימית הרצון...)
 28 וּמִזָּה מֵהַעֲבוּדָה הָאֵמּוּרָה שֶׁל "יַחַד
 29 לְבָבִי", הָאֵרַת פְּנִימִיּוֹת הַלֵּב גַּם
 30 בְּחִיצוֹנִיּוֹת הַלֵּב, נְמִשְׁכָּךְ גַּם
 31 בְּכָל־לִוּוֹת עֲבוּדַת הָאֵדָם (שְׁהָרִי
 32 כְּלִשׁוֹן הַזֶּה "לְבָא פְּלִיג לְכָל
 33 שְׁפִינ' 78 הַלֵּב מַחֲלֵק וּמְשַׁפֵּעַ חַיִּית
 34 לְכָל אֲבֵרֵי הַגּוֹף), שְׁמֻצָד
 35 חִיצוֹנִיּוֹת הַלֵּב נְמִשְׁכַּת וּבֵאֵה
 36 לִידֵי גִלּוּי הַעֲבוּדָה ד' בְּכָל
 37 לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ", שְׁפֻעֵלָת
 38 יֵשׁ לָהּ פְּעוּלָה וְהַשְׁפַּעָה עַל
 39 מַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה שֶׁל הָאֵדָם, שְׁכָנְגָד "בְּרֵאֲתִיּוֹ עוֹלָם
 40 הַבְּרִיאָה, מַחְשָׁבָה. יִצְרָתִי עוֹלָם הַיְצִירָה, דְּבוּר עֲשִׂיתִי עוֹלָם הָעֲשִׂיָה,
 41 מַעֲשֵׂה", שְׁהִיּוּ פְּרַבְעֵי עַל פִּי הָרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן, וְהִינּוּ עַל-יְדֵי

(78) ראה זהר ח"ב קנג, א. ח"ג קסא, ב. רכא, ב (ברע"מ). רלב, א (ברע"מ). תניא אגה"ק סל"א. 79) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (י) וְזֶהוּ "מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב", דְּהֵנָּה⁸⁰, בְּחֵינֵת "יַעֲקֹב"
2 הוּא עֲנֵן הָעֵבֹדָה דִּימֵי הַחֹל בְּעוֹבְדֵין בְּמַעֲשֵׁים דְּחֹל,
3 בְּבִרְוֵי הַנִּיצוּצוֹת שֶׁל הָאֱלוּקוֹת מִן ה' לְעוֹמֵת-זֶה' הִיפך הַקְרוּשָׁה
4 אוּ עַל-כֵּל-פָּנִים מְקַלֶּפֶת נִגְהָ שֶׁאֵמָּנָם מַעֲרֹב בַּה גַּם טוֹב
5 וְאוֹר אֲבָל גַּם הִיא קְלִיפָה הַמַּסְתִּירָה עַל
6 הָאוֹר הָאֱלוּקִי וְיֵשׁ לְבַרֵּר אֶת הַנִּיצוּצוֹת
7 הַטְּמוּנִים בַּה. וּבְבַחְיָנָה זֹו בְּחֵינֵת
8 "יעקב" יִשְׁנוּ עֲנֵן הָעֵפֶר,
9 שֶׁהוּא יְסוֹד הַכִּי תַחְתּוֹן
10 מֵאֲרַבְעַת הַיּוֹדוֹת מֵהֶם מוֹרְכָבִים
11 הַדְּרָבִים הַגְּשָׁמִיִּים (אש, רוּחַ, מַיִם,
12 עֶפֶר), שְׁמוֹרָה עַל עֶפְרוֹרִית,
13 חֲמָרִית וְגַשְׁמִית, וְהִינּוּ,
14 שְׁגָם פְּאֶשֶׁר הָעֵבֹדָה הִיא
15 בְּמִדְרָגָה נְעֻלִית שֶׁל אַהֲבַת ה'
16 "בְּכַל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ", שִׁנְיָה בַּה
17 עֲדִין עֲנֵן הָעֶפְרוֹרִית, וּכְמוֹ
18 בְּאוֹפֵן הָעֵבֹדָה ד' קֶרְבַּת
19 אֱלֹקִים לִי טוֹב" (פנ"ל סעיף
20 ה), שְׁפִינְיָ שִׁישׁ בְּזָה הַרְגָּשׁ
21 עֲצָמוֹ וְהַמְצִיאוֹת הָאִישִׁית עֲדִין
22 תּוֹפֶסֶת מִקּוֹם וְחִשְׁבֹּת, "לִי טוֹב",
23 הָרִי זֶה נֹתֵן מִקּוֹם שְׁפִיכָל
24 לְהִיּוֹת גַּם עֶרְלַת הַלֵּב, שְׂאֵז
25 יִצְטָרֵף לְהִיּוֹת הָעֲנֵן
26 ד' וּמְלֵתָם אֶת עֶרְלַת
27 לְבַבְכֶם".
28 וּמְכַל-מְקוֹם, הֵנָּה לְמַעֲשֵׂה גַּם
29 פְּאֶשֶׁר נִמְצָאִים בְּמִדְרָגַת
30 "עֵפֶר יַעֲקֹב", נַעֲשֵׂה נִפְעַל
31 בְּרִירוֹ הַנִּיצוּצוֹת כּו'⁸¹ וְהַעֲלֵאתָם
32 מִתּוֹךְ ה'קְלִיפָה', וְהִינּוּ עַל-יְדֵי
33 בְּחֵינֵת "מִי", "מִי מָנָה עֵפֶר
34 יַעֲקֹב", שֶׁזֶהוּ עַל-דֶּרֶךְ מַה
35 שְׁפָתוֹב⁸² מִי יִתֵּן וְהִיָּה לְבַבְּךָ
36 זֶה לְהֵם לִירְאָה אוֹתִי, "מִי"
37 דִּיקָא הַכְּתוּב מִדִּיק וְאוֹמֵר שֶׁכּוֹחַ
38 הַתַּעֲרוּרוֹת הַלֵּב לִירְאָה ה' בֵּא מִבְּחֵינֵת
39 "מִי", דִּיקָא הַמְכוּן עַל אֵין-סוֹף
40 בְּרוּךְ-הוּא ה'סוֹכֵב כָּל עֲלָמִין'
41 הָאוֹר הַבְּלִיגְבוּל הַמְאִיר עַל הָעוֹלָמוֹת

(80) ראה סד"ה מי מנה הנ"ל (שם ע' א'ס). (81) ראה סד"ה מי מנה הנ"ל, שזוהו גם ענין הגרים שניתוספו בישראל, המוכב במד"ר בפירוש הכתוב מי מנה עפר יעקב (המו"ל). (82) ואתחנן ה, כו. (83) במדבר טו, א. וראה גם לקו"ת פרשתנו סח, סע"ב. (84) פרשתנו סז, א. ע, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

23 מכר לפי שווי הבהמה בעת הגניבה כי מאחר שאין הבדל בין הורג חצי להורג
24 הכול, למעשה הטיחה התחילה כבר משעת הגניבה, ולפי פנימיות הדברים
25 הכוונה היא ש'הריגה', היינו כפיה והכנעה, חלקית של הישות והמציאות של
26 האדם חשובה כמו כפייה והכנעה מלאה **שָׁזְהוּ עֵנָן שֶׁל מְסִירוֹת נֶפֶשׁ**
27 והדבר נחשב כמו מסירות נפש והקרבה
28 של כל המציאות האישית, **שְׁעַל-**
29 **יָדָה נִמְשַׁכֶּת הַבְּחִינָה**
30 **הַרְבִּיעִית, "אָף עֲשִׂיתוּ",**
31 **הַבְּחִינָה שֶׁלֹּמְעֵלָה מִמַּחֲשָׁבָה, דִּיבּוֹר**
32 **וּמַעֲשָׂה, כְּמִבּוֹאֵר לְעֵיל בְּאֵרִיכוֹת.**
33 **וּכְמוֹ-כֵן נִמְשַׁךְ בְּבְחִינַת**
34 **"עֲשִׂיתוּ" הֵינּוּ שֶׁנִּמְשָׁךְ וּמִתְגַּלֵּה**
35 **לִמְטָה בְּפֹעֵל כְּלָלוֹת הָעֵנָן**
36 **דְּ"מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר**
37 **אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל", כְּפִשְׁטוֹת**
38 **הַקְּתוּב, שֶׁהֲרִי אֵין מִקְרָא**
39 **יּוֹצֵא מִיָּדֵי פְּשׁוּטֹי⁸⁸, שְׂיָקוּיִם**
40 **בְּפֹעֵל וּבְפִשְׁטוֹת הַיַּעֲוֹד עַל מִסְפָּרִם**
41 **הַעֲצוּם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "וְהִיָּה**
42 **מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גּוֹ' אֲשֶׁר**
43 **לֹא יִמָּד וְלֹא יִסְפָּר"⁸⁹, וְ"לֹא**
44 **יִסְפָּר מְרֹב"⁹⁰.**

1 **דְּלִבָּא', בְּחִינָה הַרְבִּיעִית** שבאה לאחר שלוש הבחינות של מחשבה,
2 דיבור ומעשה, **אֲכָל** עם היותה בחינה נעלית ביותר **בְּחִינָה זֹו נִמְשַׁכֶּת**
3 **וְחֹדְרַת כָּכָל אַרְבַּע הַמְּדַרְגּוֹת, עַד לְבְּחִינַת "עֲשִׂיתוּ", שְׁגָם**
4 **בָּהּ נִמְשַׁכֶּת וְחֹדְרַת בְּחִינָה הַרְבִּיעִית שְׁמֵרוֹמְזֶת בְּרַבּוּי**
5 **דְּ"אָף" ("אָף עֲשִׂיתוּ"). וְכֵן**
6 **לְאִידֶף מַצַּד שְׁנֵי, כִּשֶׁם שֶׁהַעֲבוּדָה שֶׁל**
7 **'רְעוּתָא דְּלִיבָא' נִמְשַׁכֶּת עַד הָעֲשִׂיָּה, כִּךְ**
8 **הַעֲבוּדָה שֶׁל "עֲשִׂיָּה" עוֹלָה וּמַגֵּעַת עַד**
9 **בְּחִינַת 'רְעוּתָא דְּלִיבָא', שְׁעַל-יָדֵי**
10 **"עֲשִׂיתוּ", שְׁשָׁם הַעֲבוּדָה**
11 **הִיא בְּאֹפֶן שֶׁל עֲשִׂיָּה,**
12 **מְלִשׁוֹן כְּפִיָּה, מְלִשׁוֹן⁸⁵**
13 **מְעֲשִׂיָן עַל הַצְּדָקָה⁸⁶ כּוֹפִים אֵת**
14 **מִי שֶׁלֹּא רֹצֵחַ לַחַת, הֵינּוּ, שְׁכּוֹפָה**
15 **אֶת עֲצָמוֹ וּבְעֵינַיִנוֹ, כֹּאֲשֶׁר הָאֵדָם**
16 **כּוֹפֵה וּמְכַנֵּעַ אֵת עֲצָמוֹ, אֵת הַמְּצִיאוֹת**
17 **שֶׁלֹּא אֵל הַרְצוֹן הָעֲלִיוֹן, הֵנָּה "מָה**
18 **לִי קִטְלָא פּוֹלָה, מָה לִי קִטְלָא**
19 **פְּלָגָא"⁸⁷, נֹאמֵר בְּגִמְרָא שֶׁהַגּוֹבֵב**
20 **בְּהֵמָה כְּחוֹשֶׁה וְאֲחֵר-כִּךְ הַשְּׁמִינָה,**
21 **מִשְׁלֵם תְּשׁוּמִי כִּפְל כְּדִין הַגּוֹב וְכֵן**
22 **תְּשׁוּמִי אַרְבַּעַת חֲמִישָׁה אִם טַבַּח אֹו**
16 **יִסְפָּר מְרֹב"⁹⁰.**

(85) בית יוסף לטור יו"ד סרמ"ח (ד"ה כל אדם). (86) ראה סה"מ תרע"ח ע' קא. ע' קכד ואילך. ע' קצב. תרצ"ט ע' 191. ובכ"מ. (87) ב"ק סה, א. וראה לקו"ת נצבים מו, ד. (88) שבת סג, א. ושי"נ. (89) הושע ב, א. וראה לקו"ת פרשתנו סז, סע"ד ואילך. (90) וישלח לב, יג.

המשך ביאור למסכת בבא קמא ליום שני עמוד ב

14 וְנָתַן בְּפִלְלִים. וּמְפֹרֶשׁ בְּפִסּוּק שֶׁחַיִּיב הוּא אָף כְּשֶׁנִּכְתְּבוּ לַחֲבוֹת אֵת
15 חֲבִירוֹ וְהִכָּה אֵת הָאִשָּׁה שֶׁלֹּא בְּכוּנָה, וּבְמִשְׁנֵינוּ יִתְבָּרַר אִם דִּין שׁוֹר
16 שֶׁהִכָּה אֵת הָאִשָּׁה שׁוּה בּוּזָה לְדִין הָאֵדָם הַמַּכָּה אֵת הָאִשָּׁה, וְכֵן יִתְבָּרַר
17 כִּיִּצַּד שְׁמִין אֵת דְּמֵי הוֹלְדוֹת: שׁוֹר שֶׁהִיָּה מְתַבְּוִין לְחֲבִירוֹ - לִיגַח שׁוֹר
18 אַחֵר, וְהִקָּה שֶׁלֹּא בְּכוּנָה אֵת הָאִשָּׁה הַמַּעֲוֹבֶרֶת הַסְּמוּכָה לוֹ, וְיִצְאוּ
19 יְלָדֶיהָ - עוֹבְרִים שְׁבַמְעִיָּה, וּמִתּוֹ, פְּטוּר בַּעַל הַשׁוֹר מִתְּשׁוּלָם דְּמֵי
20 הוֹלְדוֹת. וְאֵדָם שֶׁהִיָּה מְתַבְּוִין לַחֲבוֹת אֵת חֲבִירוֹ, וְהִקָּה שֶׁלֹּא בְּכוּנָה
21 אֵת הָאִשָּׁה הַמַּעֲוֹבֶרֶת הַסְּמוּכָה לוֹ, וְיִצְאוּ יְלָדֶיהָ וּמִתּוֹ, הֲרִי הַמַּכָּה
22 מְשַׁלֵּם לְבַעַל הָאִשָּׁה אֵת דְּמֵי הוֹלְדוֹת.
23 מִבְּאֵרֵת הַמִּשְׁנָה: כִּיִּצַּד מִשְׁעֲרִין כְּמָה מְשַׁלֵּם הַמַּכָּה בְּדְמֵי הוֹלְדוֹת,
24 שְׁמִין אֵת הָאִשָּׁה אִילוֹ הִיָּתָה שְׁפַחָה הַעֲמוּדָת לִימְכָר, בְּמָה הִיא יָפָה
25 - כְּמָה הִיָּתָה שׁוּה לִימְכָר עַד שֶׁלֹּא יְלָדָה - כִּשְׁהִיא עַדִּין מַעֲבֵרֶת,
26 שְׁדַמְיָה מְרֹבּוּי, וְכִּמָּה הִיא יָפָה - שׁוּה לִימְכָר עֲכָשִׁי מְשַׁלֵּם, וְשֶׁלֵּם
27 שְׁדַמְיָה נִפְחָתִין אַחֵר הַלִּידָה. וְאֵת הַדְּמִים שֶׁנִּפְחָתָה מְשׁוּיָה יִשְׁלֵם
28 הַמּוֹיֵק. אִמֵּר רַבֵּן שְׁמַעְיוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לְתַנָּא קַמָּא,

1 **שְׁמָרוֹ - תְּשַׁמְרֵנוּ אֵתָה, נִמְצָא שֶׁלֹּא מִקְנֵי לִיָּה מְקוּם בְּחֻצְרָה - שְׁאִינוּ**
2 **מִקְנָה לוֹ בְּהַשְׁאֵלָה מְקוּם בְּחֻצְרָה לְהַכְנִיסֵי שֵׁם אֵת שׁוֹרוֹ, שֶׁלֹּא נִתֵּן לוֹ**
3 **אֵלֹא רְשׁוּת לְהַכְנִיסֵי אֵת הַשׁוֹר, וְהוּא לִיָּה קָרָן בְּחֻצְרָה תְּנִיָּק - וְנִמְצָא**
4 **שֶׁהַחֻצְרָה שֶׁל בַּעַל הַחֻצְרָה בְּלִבְד הִיא וְלֹא שֶׁל בַּעַל הַשׁוֹר, וְקָרָן בְּחֻצְרָה**
5 **תְּנִיָּק, מְשַׁלֵּם נִזְק שְׁלֵם. אִךְ אִם לֹא אִמֵּר לִיָּה שְׁמָרוֹ אֵלֹא נִתֵּן לוֹ**
6 **רְשׁוּת לְהַכְנִיסֵי בְּסִתְמָא, אָף שְׁאִינוּ מִקְבֵּל עֲלֵיו שְׁמִירָה, מִכָּל מְקוּם**
7 **אֲקַנְיָוִי אֲקַנְיָ לִיָּה מְקוּם בְּחֻצְרָה, וְהוּא לִיָּה חֻצְרָה שְׁוִתְּפִין - שֶׁל בַּעַל**
8 **הַחֻצְרָה וְשֶׁל בַּעַל הַשׁוֹר, וְקָרָן בְּחֻצְרָה שְׁוִתְּפִין הֲרִי הִיא כְּרְשׁוֹת הַרְבִּים,**
9 **וְאִינוּ מְשַׁלֵּם אֵלֹא חֻצְרָה נִזְק, וְלִכְּךָ נִקְטָה הַבְּרִייתָא בְּרִישָׁא שְׁאִמְר**
10 **שְׁמָרוֹ, שֶׁבְּכֵךְ מִשְׁלֵם בַּעַל הַשׁוֹר נִזְק שְׁלֵם:**

משנה

11 המכה אשה מעוברת והפילה את עובריה, חייב לשלם לבעל האשה
12 דמי הולד, שנאמר (שמות כא כב) וכי יצו אנשים ונגפוי אשה הרה
13 ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון עגוש ועגוש, כאשר ישית עליו בעל האשה